

Strasbourg, den 19.10.2021
COM(2021) 644 final

ANNEXES 1 to 3

BILAG

til

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Meddelelse om EU's udvidelsespolitik 2021

{SWD(2021) 288 final} - {SWD(2021) 289 final} - {SWD(2021) 290 final} -
{SWD(2021) 291 final} - {SWD(2021) 292 final} - {SWD(2021) 293 final} -
{SWD(2021) 294 final}

BILAG 1 — Resuméer af konklusionerne i rapporterne

Montenegro

Hvad angår de **politiske kriterier** var rapporteringsperioden præget af spændinger og mistillid mellem de politiske aktører. Den dybe polarisering mellem det nye regeringsflertal og oppositionen fortsatte i hele 2020 og blev intensiveret i perioden efter valget. Ophedede relationer og mistillid førte til hyppige eskaleringer og forværrede de politiske splittelser yderligere, herunder inden for regeringsflertallet. Parlamentsvalget resulterede i en ændring af regeringskoalitionen og ændrede dynamikken mellem de statslige organer og viste, at det var nødvendigt at finde en balance i det nye politiske landskab, herunder vedrørende spørgsmål om trossamfund og etnicitet, som dominerede den politiske dagsorden i rapporteringsperioden. Gnidninger mellem den udøvende og den lovgivende magt har bremset reformarbejdet. I december 2020 valgte parlamentet Montenegros 42. regering, og antallet af ministerier blev reduceret betydeligt. Det er den første regering i Montenegro, der hovedsagelig består af eksperter uden politisk tilhørsforhold.

I sin endelige rapport om parlamentsvalget i 2020 anbefalede OSCE's Kontor for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR) en omfattende reform for at harmonisere de retlige rammer for valg og regulere alle centrale aspekter af valg gennem en inklusiv proces i god tid inden det næste valg. I december 2020 nedsatte Parlamentet udvalget om omfattende valgreformer, som fik til opgave at gennemføre lovgivningsmæssige reformer inden udgangen af 2021. Der er kun sket langsomme fremskridt på grund af forsinkelser i starten og periodiske boykotter. Parlamentet afskedigede formanden for den statslige valgkommission i juni 2021, og udnævnelsen af en ny formand er stadig til behandling i parlamentet. Der er fortsat behov for en indsats for at styrke den statslige valgkommissions professionalisme, gennemsigtighed og ansvarlighed.

I 2021 blev der afholdt lokalvalg i to kommuner. På trods af en aftale på tværs af partierne om at afholde alle lokalvalg samme dag giver de retlige rammer stadig mulighed for at afholde dem forskudt, hvilket betyder, at der næsten konstant er valgkamp på nationalt og lokalt plan. Der er endnu ikke kommet en troværdig, uafhængig og effektiv institutionel reaktion på den såkaldte "konvolutsag".

Manglen på konstruktivt engagement fra alle parlamentariske aktørers side forhindrede en meningsfuld politisk dialog, hvilket førte til en yderligere polarisering af det politiske landskab. Da et flertal af parlamentsmedlemmer fra oppositionen og regeringsflertallet boykottede plenarmøderne, medførte det, at beslutningstagningen i parlamentet blev suspenderet i 2021. Parlamentet har forbedret gennemsigtigheden i sit arbejde, kommunikerer med offentligheden og har styrket sin lovgivnings- og tilsynsrolle overordnet set.

Regeringsflertallet tog ofte initiativ til eller vedtog lovgivning gennem den fremskyndede procedure uden de nødvendige offentlige høringer og uden behørig hensyntagen til kravene vedrørende EU-tiltrædelse. Parlamentet har endnu ikke i praksis vist sit engagement i Montenegros EU-reformdagsorden og i at forbedre koordineringen med regeringen om lovgivningsinitiativer. Parlamentet bør styrke sit administrative personales faglige kapacitet og ekspertise og øge kvinders deltagelse i det politiske liv.

Sammensætningen af det nuværende parlament er uden fortilfælde i Montenegros historie. Det bør bestræbe sig på at skabe bred konsensus på tværs af partierne og samfundet om EU-relaterede reformer, hvilket er afgørende for, at landet kan gøre fremskridt på sin vej mod EU. Det er klart, at der er behov for, at alle parter deltager aktivt og konstruktivt for at øge den

parlamentariske ansvarlighed, kontrollen med den udøvende magt, den demokratiske kontrol, for at forbedre lovgivningens kvalitet og i forbindelse med vigtige udnævnelser. Indtil videre har Parlamentet ikke været i stand til at sikre det nødvendige flertal på 2/3 til vigtige udnævnelser af dommere, og derfor er centrale funktioner i retssystemet stadig besat midlertidigt.

Med hensyn til **regeringsførelse** er der behov for at styrke interessenternes deltagelse og regeringens evne til at gennemføre reformer. I december 2020 valgte parlamentet Montenegros 42. regering. Antallet af ministerier blev reduceret til 12. Fire af dem har kvindelige ministre. Den nye regering er den første ekspertregering i Montenegro, og kun posten som vicepremierminister varetages af en leder af et politisk parti. Regeringen vedtog også et nyt nationalt program for EU-tiltrædelse for perioden 2021-2023. Forhandlingsstrukturen blev væsentligt svækket, da 110 af dens medlemmer trak sig eller blev afskediget, herunder 16 kapitelforhandlere og 24 ledere af arbejdsgrupper. De fleste af disse nøgleposter er fortsat ubesatte. Visse centrale ministerier har ikke udvist et tilstrækkeligt og konstruktivt engagement i EU-tiltrædelsesprocessen under deres nye ledelse.

Civilsamfundets rolle anerkendes og fremmes, men den nuværende retlige og institutionelle ramme skal forbedres yderligere for at styrke hørings- og samarbejdsmekanismerne mellem statslige institutioner og civilsamfundet i forbindelse med EU-tiltrædelsesprocessen.

Montenegro er moderat forberedt med hensyn til reformen af den **offentlige forvaltning**. Generelt blev der gjort begrænsede fremskridt i rapporteringsperioden. Regeringsskiftet og det ændrede flertal i parlamentet har haft alvorlige konsekvenser for den offentlige forvaltning: Ændringer af loven om tjenestemænd og statsansatte betød mindskede krav til kompetence, uafhængighed og meritbaseret ansættelse af tjenestemænd. Desuden har den seneste omstrukturering af den offentlige forvaltning medført betydelige personaleændringer, herunder på højt plan, hvilket har bragt Montenegros evne til at fastholde erfarne medarbejdere i spørgsmål vedrørende EU-tiltrædelsesprocessen i mange sektorer i fare. Der er behov for en stærk politisk vilje til effektivt at afpolitisere den offentlige tjeneste, optimere den statslige forvaltning og indføre ledelsesansvar.

Montenegro er fortsat moderat parat til at anvende gældende EU-ret og europæiske standarder inden for **retsvæsenet og grundlæggende rettigheder** og har generelt gjort begrænsede fremskridt med begrænsede resultater vedrørende ansvarlighed. Der er ikke gjort fremskridt inden for retsvæsenet, og gennemførelsen af centrale reformer af retsvæsenet er stagnerende. Det afgørende politiske engagement, der er nødvendigt for at bane vejen for vigtige dele af disse reformer, mangler fortsat, idet en række udnævnelser inden for retsvæsenet endnu ikke er afsluttet i parlamentet på grund af manglende evne til at opnå kvalificeret flertal. Til trods for antikorrupsionsagenturets mere proaktive tilgang er korruption stadig udbredt på mange områder og et problem, der giver anledning til bekymring. Med hensyn til grundlæggende rettigheder opfyldte Montenegro fortsat forpligtelserne i henhold til internationale menneskerettighedsinstrumenter og -lovgivning. Der er dog stadig udfordringer med at sikre, at den nationale lovgivning om menneskerettigheder gennemføres effektivt. Der var kun sket begrænsede fremskridt på området ytringsfrihed.

Montenegro har opnået et vist niveau af forberedelse vedrørende **bekæmpelsen af korruption**. Landet gjorde begrænsede fremskridt, og sidste års henstillinger blev delvis efterkommet med hensyn til yderligere resultater vedrørende bekæmpelse og forebyggelse af korruption og korrupsionsbekæmpelsesagenturets bestræbelser på at tackle sine udfordringer. Resultaterne vedrørende beslaglæggelse og konfiskation af aktiver skal forbedres yderligere. Korrupsionsbekæmpelsesagenturet udviste under den nye ledelse en mere proaktiv tilgang, navnlig med hensyn til at optrappe sine kommunikations- og kontaktaktiviteter over for den

brede offentlighed, mediernes og civilsamfundets og i forbindelse med håndteringen af sagspuklen fra tidligere år. Trods denne positive tendens er der stadig udfordringer med agenturets uafhængighed, fastsættelse af prioriteter, en selektiv tilgang og kvaliteten af dets beslutninger, og der er behov for en vedvarende indsats i denne henseende. Korruption er fortsat udbredt på mange områder. Der er behov for en stærk politisk vilje til effektivt at tackle dette spørgsmål samt en solid strafferetlig reaktion på korruption på højt plan.

Montenegro har et vist niveau af forberedelse/er moderat forberedt hvad angår **bekæmpelsen af organiseret kriminalitet**. Landet gjorde visse fremskridt med at efterkomme sidste års henstillinger, navnlig med hensyn til at forbedre de retshåndhævende myndigheders adgang til centrale databaser og øge antallet af efterforskere og eksperter på centrale områder. Antallet af efterforskede og anlagte sager om organiseret kriminalitet steg fortsat, og antallet af sager, der blev afgjort ved domstolene, blev næsten tredoblet. Det internationale politisamarbejde er veletableret og giver fortsat resultater med beslaglæggelser af narkotika i udlandet, der er uden fortilfælde. Kapaciteten til at bekæmpe tobakssmugling og hvidvask af penge er dog endnu ikke på det forventede niveau. Montenegro mangler stadig at afhjælpe visse systemiske mangler i sit strafferetlige system, herunder den måde, hvorpå sager om organiseret kriminalitet behandles ved domstolene.

Med hensyn til **grundlæggende rettigheder** har Montenegro i vid udstrækning den lovgivningsmæssige og institutionelle ramme på plads og har gjort visse fremskridt med hensyn til at opfylde de forpligtelser, der er fastsat i internationale menneskerettighedsinstrumenter og international menneskerettighedslovgivning. Der er dog stadig udfordringer med den faktiske gennemførelse. Effektiviteten af efterforskningen af retshåndhævende myndigheders overdrevne magtanvendelse og hadforbrydelser skal forbedres yderligere. Sårbare grupper, herunder romaer og egyptere, og personer med handicap oplever fortsat mange former for forskelsbehandling og problemer med at håndhæve deres rettigheder i administrative og retslige procedurer. Kvinder oplever fortsat ulighed med deres deltagelse i det politiske og offentlige liv samt adgang til beskæftigelse og økonomiske muligheder. Kønsbaseret vold og vold mod børn giver fortsat anledning til alvorlig bekymring. Antallet af tilfælde af etnisk og religiøst motiverede angreb, hadforbrydelser og hadefulde tale var fortsat stigende. Montenegro har kun delvist efterkommet henstillingerne fra sidste år. Adgangen til domstolsprøvelse, navnlig for sårbare grupper, skal forbedres. Ændringerne af loven om religions- og trosfrihed blev vedtaget efter begrænsede og ikke fuldstændig inklusive høringer af trossamfundene.

Montenegro har opnået et vist niveau af forberedelse på området **ytringsfrihed**. Samlet set har landet kun gjort begrænsede fremskridt i rapporteringsperioden og fulgte kun delvist sidste års henstillinger. Der skete en række nye udviklinger i efterforskningen af skuddrab på en undersøgende journalist i 2018, men der er endnu ikke sikret en fuldstændig og effektiv retslig opfølgning på både denne sag og andre vigtige gamle sager. I april 2021 nedsatte regeringen et nyt ad hoc-udvalg til overvågning af vold mod mediernes, men den har endnu ikke fuldt ud eller effektivt fulgt op på de væsentlige henstillinger fra det tidligere udvalg. Man er i gang med en revision af de retlige rammer for at løse de yderligere problemer, der blev identificeret i medieloven fra 2020 og loven om det offentlige radio- og TV-selskab RTCG, for at supplere den med en ny lov om audiovisuelle medier og sikre, at de er i fuld overensstemmelse med gældende EU-ret og europæiske standarder. Der er behov for en øget indsats for at begrænse virkningerne af desinformation, chikane på internettet og hadefulde tale, samtidig med at man sikrer, at sådanne foranstaltninger ikke begrænser ytringsfriheden uforholdsmæssigt. Parlamentet udnævnte det nye råd for RTCG i juni 2021 uden bred opbakning på tværs af partierne. Efter denne ændring og de efterfølgende ændringer af RTCG's ledelse begyndte det offentlige radio- og TV-selskab at få et mere alsidigt politisk

indhold. Medieverdenen er generelt stærkt polariseret, ofte præget af politisk partisk og ubalanceret rapportering, herunder omfattende inddragelse af udenlandske medier fra regionen, hvilket var særligt bemærkelsesværdigt i forbindelse med valg. De selvregulerende mekanismer er fortsat svage.

Med hensyn til de **økonomiske kriterier** har Montenegro gjort visse fremskridt og er moderat forberedt på at udvikle en **fungerende markedsøkonomi**. Landet oplevede en kraftig recession i 2020, idet covid-19-pandemien fik store konsekvenser for dets turismeafhængige økonomi. Dette medførte store negative afsmittende virkninger på det private forbrug, investeringerne, beskæftigelsen, handelen og de offentlige finanser. For at støtte borgerne og økonomien gennemførte myndighederne flere økonomiske hjælpepakker. Disse foranstaltninger var i vid udstrækning målrettede, gennemsigtige og midlertidige. Trods visse forsinkelser som følge af pandemien fortsatte regeringen med at gennemføre nogle af de planlagte reformer for at forbedre erhvervs klimaet. Et velordnet regeringsskifte midt i krisen bevarede effektiviteten af den politiske reaktion på covid-19. Det lykkedes den nye regering at afbøde de finanspolitiske risici ved at akkumulere betydelige finanspolitiske stødpuder til dækning af finansieringsbehovet for 2021, herunder til yderligere covid-19-støtteprogrammer. Den finansielle sektor forblev stabil under krisen som følge af dens stærke position før krisen og de støtteforanstaltninger, som myndighederne gennemførte, men den forsinkede indvirkning af krisen på bankernes balancer kræver nøje overvågning af de finansielle institutioner.

Montenegro har gjort visse fremskridt og er moderat parat til at **modstå konkurrencepresset og markeds kræfterne i EU**. Covid-19-pandemien viste, at manglende diversificering gør Montenegros turismeafhængige økonomi meget sårbar over for chok. Der er gjort en vis indsats for at forbedre innovationskapaciteten og indføre EU-standarder i lokale virksomheder takket være offentlige tilskud, men disse er fortsat beskedne i betragtning af udfordringens omfang. Uddannelsessystemets kvalitet og præferencerne i læseplanerne synes at være utilstrækkelige til at øge den menneskelige kapital og løse problemet med manglende overensstemmelse mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer. Moderne telekommunikations- og energiinfrastruktur udbredtes hurtigt, men der er et betydeligt underskud for transportinfrastrukturens vedkommende, hvilket hæmmer integrationen med de regionale markeder og EU's markeder. Desuden hindrer de indenlandske produkters lave grad af sofistikation og de lokale virksomheders beskedne størrelse og ringe deltagelse på eksterne markeder i høj grad muligheden for at styrke konkurrenceevnen og diversificere økonomien.

Hvad angår **gode naboskabsforbindelser og regionalt samarbejde** var Montenegro fortsat konstruktivt engageret i bilaterale forbindelser med andre udvidelseslande og EU's nabolande, selv om de bilaterale forbindelser med Serbien var præget af spændinger, efterhånden som nationalistiske retorik tog til. Montenegro er generelt en aktiv deltager i det regionale samarbejde.

Hvad angår Montenegros **evne til at påtage sig forpligtelserne ved medlemskab**, har man gennemført et vigtigt arbejde med tilpasning og forberedelse til gennemførelsen af gældende EU-ret på mange områder, om end i et langsommere tempo end tidligere.

Klyngen for det **indre marked** er afgørende for Montenegros forberedelser til at opfylde kravene på EU's indre marked og er af stor relevans for eventuelle tidlige integrationsforanstaltninger og udviklingen af det fælles regionale marked. Der blev gjort fremskridt hvad angår markedsovervågning, akkreditering og standardisering, lovgivningsmæssige forudsætninger for elektronisk registrering af virksomheder, forebyggelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, selskabsret, statsstøtte og gennemsigtighed i støtten, bankvæsen og forbruger- og sundhedsbeskyttelse. Montenegro bør

nu fokusere på: tilpasning til gældende EU-ret vedrørende metrologi og standardisering, udvikling af arbejdsformidlingens operationelle kapacitet, lovregulerede erhverv, kapitalbevægelser og betalinger, herunder vedrørende erhvervelse af ejendomsrettigheder, udfasning af ordningen for statsborgerskab til investorer, selskabsret og virksomhedsregnskaber, intellektuelle ejendomsrettigheder, konkurrence og statsstøtte, forbrugerbeskyttelse og sundhedsbeskyttelse samt gennemførelse af lovgivningen om tilpasning til kapitalkravene i EU-retten inden for banksektoren.

Klyngen for **konkurrenceevne og inklusiv vækst** har stærke forbindelser til Montenegros økonomiske reformprogram. Der blev gjort fremskridt med hensyn til tobakskontrol, pensioner og industripolitik, intelligent specialisering, erhvervsuddannelse og lettelse af samhandelen. Vedrørende den økonomiske politik og pengepolitikken arbejdes der på at gennemføre handlingsplanen for tilpasning til gældende EU-ret. Montenegro bør nu fokusere på: mediesektorens uafhængighed, moms, punktafgifter og direkte beskatning, koordinering af økonomiske og monetære spørgsmål, arbejdsret og loven om bekæmpelse af forskelsbehandling, sikkerhed på arbejdspladsen, industripolitik, forskning og innovation, uddannelse og et EU-kompatibelt IT-baseret transitsystem.

Klyngen for **en grøn dagsorden og bæredygtig konnektivitet** har stærke forbindelser til Montenegros økonomiske reformprogram, Kommissionens økonomi- og investeringsplan og den grønne dagsorden for Vestbalkan. Der er gjort fremskridt med hensyn til at skabe et day-ahead-energimarked, transportudviklingsstrategien, naturbeskyttelse og den nationale energi- og klimaplan. Montenegro bør nu fokusere på: energisektoren, transeuropæiske net, telekommunikation, TEN-T- og TEN-E-forordningerne, grøn omstilling, affaldshåndtering, vandkvalitet, naturbeskyttelse og klimaændringer.

Klyngen for **ressourcer, landbrug og samhørighed** omfatter politikker, der er knyttet til EU's strukturfonde og investeringsfonde, og udvikling af kapaciteten til at påtage sig ansvaret som en fremtidig EU-medlemsstat. Der blev gjort fremskridt inden for landbrug, fødevarer og fiskeri, regionalpolitik og strukturinstrumenter, finansielle og budgetmæssige bestemmelser samt forvaltning af egne indtægter. Montenegro bør nu fokusere på: gennemførelse af IPARD-programmet, landbrug og udvikling af landdistrikter samt fiskeri, opgradering af fødevareraktiviteter og kontrol af fødevarerikkerhed, EU's samhørighedspolitiske krav, kapacitet til at håndtere indirekte forvaltningsprogrammer under IPA og regler for forvaltning af ordningen for egne indtægter.

Med hensyn til klyngen vedrørende **eksterne forbindelser** fortsatte Montenegro med fuldt ud at tilpasse sig alle EU's FUSP-holdninger, erklæringer og EU's fælles holdninger. Landet fortsatte også med at gennemføre foranstaltninger under det fælles regionale marked baseret på EU-regler, herunder gennem samarbejde inden for CEFTA og Det Regionale Samarbejdsråd. Tilpasning til Romstatuttens integritet vil gøre det muligt midlertidigt at afslutte det resterende åbne kapitel 31 i denne klynge.

Styrkelse af den **administrative kapacitet** til at anvende gældende EU-ret er fortsat en stor udfordring for Montenegro, herunder det presserende behov for at genopbygge en funktionel forhandlingsstruktur.

Hvad angår **migration** faldt både den lovlige og den irregulære migration kraftigt i 2020 på baggrund af covid-19-pandemien. Antallet af irregulære migranter faldt med 60 % i forhold til 2019, og 3 149 migranter blev pågrebet i 2020. Den særlige anklagemyndighed gennemførte to efterforskninger af smugling af migranter i 2020. I én sag blev der afsagt endelige domme mod otte personer. Selv om Montenegros kapacitet til at håndtere blandede migrationsstrømme og integrationen af flygtninge bliver bedre, er der behov for en vedvarende indsats, for at landet kan klare migrationspresset ved yderligere at øge sin

modtagelseskapacitet og hæve standarden i modtagelsescentrene. Dette vil også omfatte videreudvikling af det internationale samarbejde om tilbagetagelse, støtte til vellykket reintegration af hjemvendte, forøgelse af kapaciteten til at retsforfølge migranternes netværk og oprettelse af et moderne system til indsamling af data om migranter.

Serbien

Med hensyn til de **politiske kriterier** fortsatte det serbiske parlament og de politiske kræfter dialogen mellem partierne, der ledes af Europa-Parlamentet, med henblik på at skabe bred konsensus på tværs af partierne om EU-relaterede reformer, hvilket er afgørende for landets fremskridt på vejen mod EU-medlemskab. Det politiske klima var imidlertid fortsat polariseret i rapporteringsperioden. Hvis processen skal lykkes, skal alle politiske aktører engagere sig konstruktivt og i god tro og gennemføre de foranstaltninger, der blev identificeret i september 2021 af medfacilitatorerne fra Europa-Parlamentet og det serbiske parlament under den tværpolitiske dialog.

På valgområdet begyndte Serbien at imødekomme mangeårige henstillinger fra Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE/ODIHR), og regeringen genoprettede den relevante arbejdsgruppe om valg. Alle centrale anbefalinger bør gennemføres på en inklusiv og gennemsigtig måde baseret på bredere politisk konsensus og i god tid inden næste valg.

Det serbiske parlaments mandat, som formelt blev konstitueret i august 2020, har været tidsbegrænset fra starten, da de politiske ledere bebudede nye valg senest i foråret 2022. Parlamentet har generelt nedbragt anvendelsen af hasteprocedurer betydeligt og vedtaget en ny adfærdskodeks for parlamentsmedlemmer. Imidlertid blev der under debatterne i parlamentet stadig anvendt provokerende sprogbrug over for politiske modstandere og repræsentanter for andre institutioner, der gav udtryk for divergerende politiske synspunkter. Alle politikere bør bekæmpe hadefuld tale og bidrage til en politisk dialog om EU-relaterede reformer, navnlig om grundbegreberne demokratiet og retsstatsprincippet.

Et nyoprettet ministerium for menneskerettigheder og mindretalsrettigheder og social dialog indledte en række offentlige dialoger. Der er dog stadig behov for en yderligere indsats for at sikre et systematisk samarbejde mellem regeringen og **civilsamfundet**. Man mangler stadig at skabe et gunstigt klima for udvikling og finansiering af civilsamfundsorganisationer, eftersom de verbale angreb på civilsamfundsorganisationer fortsatte, herunder i parlamentet.

Serbien er moderat forberedt hvad angår reformen af den **offentlige forvaltning**. Der blev generelt gjort begrænsede fremskridt i rapporteringsperioden. Serbien mangler stadig at sikre i) meritbaseret rekruttering og et fald i det uforholdsmæssigt store antal midlertidigt besatte ledende stillinger, ii) en stærk kvalitetskontrollfunktion for det offentlige politiksekretariat vedrørende politikudvikling og -koordinering og iii) en fælles mekanisme til prioritering af alle investeringer uanset finansieringstype og -kilde.

Der er opnået et vist niveau af forberedelse i Serbiens **retssystem**. Der er gjort begrænsede fremskridt i rapporteringsperioden. Forfatningsreformen vedrørende retsvæsenet gik i gang på ny i december 2020, og den forventes afsluttet inden udgangen af 2021. Systemet for udnævnelse af dommere og anklagere og for evaluering af dommers og anklageres arbejde skal revideres grundigt efter vedtagelsen af forfatningsændringerne for at give mulighed for meritbaserede juridiske ansættelser og karrierer, idet den nuværende retlige ramme ikke giver tilstrækkelige garantier mod potentiel politisk indflydelse på retsvæsenet.

Serbien har opnået et vist niveau af forberedelse med hensyn til **bekæmpelsen af korruption**. Der er gjort begrænsede fremskridt i rapporteringsperioden. Med hensyn til forebyggelse af korruption konkluderede Europarådets Sammenslutning af Stater mod Korruption (Greco), at dens henstilling om agenturet for forebyggelse af korruption var blevet efterkommet på tilfredsstillende vis. Denne henstilling vedrørte behovet for en passende grad af uafhængighed og finansielle og personalemæssige ressourcer samt en udvidelse af agenturets kompetence. Serbien har endnu ikke vedtaget en ny strategi for bekæmpelse af korruption ledsaget af en handlingsplan og eller etableret en effektiv koordineringsmekanisme til at operationalisere målene for politikker for forebyggelse eller bekæmpelse og effektivt bekæmpe korruption. Antallet af tiltaler og antallet af domme afsagt i første instans i korruptionssager på højt niveau faldt yderligere i forhold til tidligere år. Serbien bør øge sin indsats for at afhjælpe disse mangler og intensivere forebyggelsen og bekæmpelsen af korruption.

Serbien har et vist niveau af forberedelse vedrørende **bekæmpelsen af organiseret kriminalitet**. Der er gjort begrænsede fremskridt i rapporteringsperioden. Serbien mangler endnu at levere overbevisende resultater med hensyn til effektiv efterforskning, retsforfølgning og endelig domfældelse i sager om grov og organiseret kriminalitet, herunder finansielle efterforskninger, der fører til resultater i form af indefrysning og konfiskation af udbytte af kriminelle aktiviteter. Antallet af domfældelser for organiseret kriminalitet faldt i forhold til 2019. Serbien bør tilpasse sin tilgang fra en tilgang baseret på sager til en strategi rettet mod organisationer og fra at fokusere på sager af ringe eller mellemstor betydning til højt profilerede sager med henblik på at optrevle store organisationer med internationale aktiviteter og beslaglægge aktiverne.

Serbiens lovgivningsmæssige og institutionelle rammer for opretholdelse af de **grundlæggende rettigheder** er stort set på plads. Landet skal dog sikre, at rammerne gennemføres konsekvent og effektivt. Det er nødvendigt at styrke menneskerettighedsinstitutionerne og sikre deres uafhængighed, bl.a. ved at afsætte de nødvendige finansielle og menneskelige ressourcer. Med hensyn til **ytringsfrihed** blev der gjort begrænsede fremskridt med vedtagelsen og påbegyndelsen af et begrænset antal foranstaltninger under handlingsplanen vedrørende mediestrategien. Højtstående embedsmænds verbale angreb på journalister fortsatte imidlertid, og tilfælde af trusler og vold giver fortsat anledning til bekymring. De fleste medieorganisationer trak sig ud af gruppen om journalisters sikkerhed i marts 2021 og nævnte som begrundelse hadefuldt tale og smædekampagner mod journalister og repræsentanter for civilsamfundet, herunder fra lederen af regeringskoalitionen i parlamentet. Disse verbale angreb i Parlamentet fandt sted selv efter vedtagelsen af en adfærdskodeks i december 2020. Den overordnede situation vedrørende udøvelse af ytringsfrihed uden hindringer skal stadig styrkes yderligere i praksis.

Hvad angår de **økonomiske kriterier** har Serbien gjort visse fremskridt og er moderat forberedt/har et godt niveau af forberedelse med hensyn til at udvikle en **fungerende markedsøkonomi**. Den serbiske økonomi oplevede kun en beskedent tilbagegang i 2020, idet virkningerne af covid-19-krisen blev afbødet af en stærk dynamik forud for krisen, betydelige og rettidige finanspolitiske og monetære støtteforanstaltninger, økonomiens sektormæssige struktur og forholdsvis lempelige gennemsnitlige isolationsforanstaltninger. De eksterne ubalancer blev mindre under krisen, mens finansieringen af dem fortsat blev dækket fuldt ud af tilstrømningen af udenlandske direkte investeringer. Det finanspolitiske råderum, der blev skabt forud for krisen, gav Serbien mulighed for at yde betydelig finanspolitisk støtte til afbødning af krisen i 2020 og 2021 og til at øge kapitaludgifterne betydeligt. Banksektorens stabilitet blev opretholdt, og væksten i udlån var robust og blev understøttet af pengepolitiske lempelser, lånememorier og likviditetsfremmende foranstaltninger. Arbejdsmarkedet har

oplevet et yderligere fald i arbejdsløsheden i 2020, hvilket især afspejler en lavere erhvervsfrekvens under krisen.

Der er gjort visse fremskridt med reformerne af skatteforvaltningen og privatiseringen af statsejede banker. Andre større strukturreformer af den offentlige forvaltning og statsejede virksomheder gik imidlertid fortsat langsomt, hvilket forlængede den mangeårige ineffektivitet. Der er ikke gjort fremskridt med at styrke de finanspolitiske regler for at forankre finanspolitikken. Staten har fortsat stor indflydelse på økonomien, og den private sektor er underudviklet og hæmmet af svagheder i retsstaten, navnlig korrupsion og ineffektivitet i retsvæsenet, og i håndhævelsen af fair konkurrence.

Serbien har gjort visse fremskridt og er moderat parat til at **modstå konkurrencepresset og markedskræfterne i EU**. Økonomiens struktur er blevet yderligere forbedret, og den økonomiske integration med EU er fortsat stærk. På trods af visse fremskridt er kvaliteten og relevansen inden for uddannelse og erhvervsuddannelse ikke helt i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov. De offentlige investeringer er fortsat steget med henblik på at afhjælpe alvorlige infrastrukturmangler efter flere års underinvestering. Selv om låneomkostningerne for små og mellemstore virksomheder (SMV'er) er faldet, står de stadig over for en række udfordringer, herunder et ustabilt erhvervsklima og illoyal konkurrence.

Med hensyn til **gode naboskabsforbindelser og regionalt samarbejde** var Serbien generelt fortsat engageret i bilaterale forbindelser med andre udvidelseslande og EU-nabomedlemsstater. Forbindelserne med Montenegro har imidlertid været præget af fortsatte spændinger. Serbien deltager generelt aktivt i det regionale samarbejde.

Hvad angår **normaliseringen af forbindelserne med Kosovo** fortsatte den EU-støttede dialog med møder på højt plan den 15. juni og 19. juli 2021 samt tre møder mellem chefforhandlerne. I rapporteringsperioden udpegede begge parter nye chefforhandlere og forhandlingsteam. Serbien skal gøre en betydelig yderligere indsats for at gennemføre alle tidligere aftaler og bidrage til at nå frem til en omfattende juridisk bindende normaliseringsaftale med Kosovo. Det er afgørende, at der hurtigst muligt indgås en sådan aftale, således at Kosovo og Serbien hver især kan gøre fremskridt på vejen mod EU.

Med hensyn til Serbiens **evne til at påtage sig forpligtelserne ved EU-medlemskab** har landet gjort en stor indsats med tilpasning til gældende EU-ret på mange områder, navnlig vedrørende beskatning og energi.

Klyngen for **det indre marked** er afgørende for Serbiens forberedelser på at opfylde kravene på EU's indre marked og er yderst relevant for eventuelle tidlige integrationsforanstaltninger og udviklingen af det fælles regionale marked. Der er gjort fremskridt med tilpasning af lovgivningen om selskabsret, fri bevægelighed for arbejdstagere og etableringsfrihed samt fri udveksling af tjenesteydelser. Der blev imidlertid ikke gjort fremskridt på områderne fri bevægelighed for kapital, finansielle tjenesteydelser samt forbruger- og sundhedsbeskyttelse.

Klyngen for **konkurrenceevne og inklusiv vækst** har betydelige forbindelser til Serbiens økonomiske reformprogram. Der blev gjort fremskridt inden for beskatning, socialpolitik og beskæftigelse, industripolitik, videnskabelig og teknologisk udvikling og uddannelse. Med hensyn til beskatning, socialpolitik og beskæftigelse har Serbien også opfyldt de indledende benchmarks. Der er imidlertid ikke gjort fremskridt med at styrke de finanspolitiske regler for at forankre finanspolitikken.

Klyngen for **den grønne dagsorden og bæredygtig konnektivitet** er kernen i den grønne dagsorden for Vestbalkan, som Serbien godkendte i november 2020, og som er tæt forbundet med Serbiens økonomiske reformprogram og Kommissionens økonomiske plan og

investeringsplan. Serbien har opfyldt de indledende benchmarks for energi. Landet gjorde fremskridt vedrørende trafikssikkerhed og jernbanereform. Det vedtog også en klimalov samt en pakke af større energilove, herunder nye love om vedvarende energi og energieffektivitet.

Klyngen vedrørende **ressourcer, landbrug og samhørighed** omfatter politikker, der er knyttet til EU's strukturfonde og til at udvikle kapaciteten til at påtage sig ansvaret som en fremtidig medlemsstat. Den omfatter også nogle af de centrale politikområder, der er afgørende for at sikre bæredygtige fødevarer systemer og hjælpe landbosamfund med at udvikle og diversificere økonomien. Serbien har gjort fremskridt inden for fødevarer sikkerhed ved at ansætte personale i de nationale referencelaboratorier og ved at udarbejde en handlingsplan for fiskeri, for den finansielle og budgetmæssige forvaltning af egne indtægter og for regionalpolitik for så vidt angår økonomisk forvaltning.

Med hensyn til klyngen for **eksterne forbindelser** var Serbiens overordnede mønstre med hensyn til tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik fortsat stort set uændrede. En række tiltag fra Serbiens side stred mod EU's udenrigspolitiske holdninger. I 2020 var Serbiens tilpasningsrate i forhold til relevante erklæringer fra den højtstående repræsentant på EU's vegne og Rådets afgørelser på 56 %, men steg til 61 % i august 2021. Serbien deltog fortsat i EU's krisestyringsmissioner og -operationer under den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik. Der er ikke gjort konkrete fremskridt i retning af at afslutte tiltrædelsesforhandlingerne med Verdenshandelsorganisationen.

Serbien fortsatte med at bidrage betydeligt til forvaltningen af de blandede **migrationsstrømme** til EU ved at spille en aktiv og konstruktiv rolle og samarbejde effektivt med sine naboer og EU-medlemsstaterne. Landet gennemførte også fortsat effektivt strategien for integreret grænseforvaltning og handlingsplanen herfor.

Nordmakedonien

Med hensyn til de **politiske kriterier** fortsatte Nordmakedonien sine bestræbelser på at styrke demokratiet og retsstaten, bl.a. ved at aktivere eksisterende kontrolforanstaltninger og gennem opsøgende arbejde vedrørende centrale politiske og lovgivningsmæssige spørgsmål. Landet har vist, at det er fast besluttet på at levere resultater på de centrale områder af de grundlæggende forhold, bl.a. gennem dagsordenen "Europa på hjemmefronten" og "Handlingsplan 21" om bekæmpelse af korrupsion. Første runde af lokalvalgene blev afholdt den 17. oktober. Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE/ODIHR) har udsendt en valgobservationsmission. Der er gjort begrænsede fremskridt med at efterkomme de udestående anbefalinger fra OSCE/ODIHR og Venedigkommissionen i rapporteringsperioden. Den omfattende revision af valglovgivningen og vedtagelsen af de relevante love skal stadig afsluttes rettidigt og inklusivt.

Oppositionspartierne var fortsat aktivt involveret i parlamentet og støttede ved nogle lejligheder centrale EU-relaterede love. Det parlamentariske arbejde blev ikke desto mindre hæmmet af politisk polarisering, som forværredes af covid-19, og som undertiden påvirkede parlamentets almindelige funktioner. Der er behov for en indsats for at styrke Parlamentets rolle som forum for konstruktiv politisk dialog, navnlig om EU's reformdagsorden. Parlamentet fortsatte med at udøve sine lovgivende funktioner. Der bør udvises stor forsigtighed ved anvendelsen af hasteprocedurer, som skal begrænses for at sikre en effektiv kontrol af og høring om lovgivningen. Parlamentet udøvede fortsat egentlig kontrol med den udøvende magt. Forslagene til intern reform af Parlamentet, som der blev opnået enighed om

under tredje runde af Jean Monnet-dialogen¹ i begyndelsen af 2020, er endnu ikke på plads. Det strafferetlige ansvar for de personer, der anstiftede til eller begik vold i forbindelse med angrebet på parlamentet den 27. april 2017, blev fortsat fastslået, herunder gennem afgørelser i første instans. Regeringen er nødt til at opretholde reformtempoet og fokusere på gennemførelsen af de eksisterende retlige rammer frem for at iværksætte sporadiske nye initiativer. En rettidig og omfattende gennemførelse af reformdagsordenen kræver vedvarende støtte fra samfundet som helhed. Forbindelserne mellem de etniske grupper var fortsat stabile, og Ohrid-rammeaftalen blev fortsat gennemført.

Civilsamfundsorganisationerne er fortsat aktive og spiller en vigtig rolle i reformprocessen. Der er behov for en yderligere indsats for at sikre en mere rettidig, meningsfuld og gennemsigtig høringsproces med civilsamfundet. I forbindelse med udfordringerne med genopretningen efter covid-19-krisen forventes statslige og ikkestatslige aktører at opbygge langsigtede partnerskaber og styrke det eksisterende samarbejde.

Reformen af efterretningssektoren, der har resulteret i etablering af nye strukturer og udvikling af en retlig ramme, er næsten afsluttet. Landet skal styrke kapaciteten til parlamentarisk kontrol med efterretningstjenesterne.

Nordmakedonien er moderat forberedt på reformen af landets offentlige forvaltning. Der er gjort **visse fremskridt** med hensyn til færdiggørelsen af den horisontale funktionelle gennemgang af statsforvaltningen. Det er vigtigt, at den horisontale funktionelle gennemgang vedtages af regeringen. Der blev fremsat henstillinger til en ny organisation af de statslige forvaltningsorganer med forbedrede ansvarlighedslinjer. Disse skal indarbejdes i den relevante lovgivning, som bør vedtages og gennemføres. Nordmakedonien er i øjeblikket ved at revidere de lovgivningsmæssige rammer for forvaltning af menneskelige ressourcer gennem en revision af loven om administrativt personale og loven om offentligt ansatte og er i færd med at indføre en ny lov om den øverste ledelse. Den nye ramme bør forbedre forvaltningen af menneskelige ressourcer i hele administrationen og vil bidrage til at sikre større respekt for meritbaserede ansættelser, forfremmelser og afskedigelser, herunder på øverste ledelsesniveau. Overvågningsrapporterne om gennemførelsen af strategien for reform af den offentlige forvaltning og reformprogrammet for forvaltningen af de offentlige finanser blev fremlagt. Den statslige kommission for forebyggelse af korruption fortsatte behandlingen af sager om påstået nepotisme, vernetjenester og politisk indflydelse i forbindelse med ansættelse af offentligt ansatte og i processen med udnævnelse af medlemmer af tilsyns- og ledelsesorganer. Dens resultater og anbefalinger skal systematisk følges op af de berørte institutioner.

Retssystemet i Nordmakedonien har opnået et vist niveau af forberedelse/er moderat forberedt. Der blev gjort visse fremskridt med gennemførelsen af strategien for en reform af retssystemet, hvorved henstillingerne fra Venedigkommissionen og den højtstående ekspertgruppe om systemiske retsstatsspørgsmål fortsat blev fulgt. Der er stadig behov for en indsats for at sikre en systematisk gennemførelse af den ajourførte handlingsplan om strategien for reform af retsvæsenet og strategierne for menneskelige ressourcer for retsvæsenet og anklagemyndigheden. Retsinstitutionerne anvender fortsat de nye regler for udnævnelse, forfremmelse, disciplinering og afskedigelse af dommere og anklagere. Størstedelen af gennemførelseslovgivningen til den reviderede lov om rådet af offentlige anklagere blev vedtaget. Det er vigtigt fortsat at gennemføre de retlige rammer og strategiske

¹ Formålet med Jean Monnet-dialogen, som Europa-Parlamentet indledte i 2018 med Nordmakedoniens parlament, er at opbygge tillid blandt de politiske partier og styrke den demokratiske kultur og praksis i Parlamentet.

planer i forbindelse med reformen af domstolsrådet og rådet af offentlige anklagere. Et nyt lovforslag om akademiet for dommere og anklagere bør bevare akademiet som eneste kontaktpunkt for retsvæsenet og anklagemyndigheden og sikre en retfærdig og gennemsigtig adgang til disse erhverv.

Nordmakedonien har et vist niveau af forberedelse/er moderat forberedt i forbindelse med **forebyggelse og bekæmpelse af korruption**. Der er gjort visse fremskridt, idet landet fortsatte med at konsolidere sine resultater vedrørende efterforskning, retsforfølgning og behandling af flere korruptionssager, herunder på højt plan, og styrkede sine institutionelle rammer, navnlig den statslige kommission for forebyggelse af korruption og anklagemyndigheden for organiseret kriminalitet og korruption (OCCPO). I april 2021 vedtog Parlamentet den nationale strategi for forebyggelse af korruption og interessekonflikter for 2021-2025 og den tilhørende handlingsplan, der konsoliderer landets tilsagn om at forebygge korruption og sanktionere korrupt adfærd. De sager, der blev indledt af den tidligere særlige anklagemyndighed, skred fortsat fremad, hvorved ansvaret for ulovlige aflytninger blev fastslået. En række sager var genstand for afgørelser i første instans, og nye sager blev indledt på grundlag af efterforskningsmateriale fra den tidligere særlige anklagemyndighed. Den statslige kommission for forebyggelse af korruption har været proaktiv med at forebygge korruption og har indledt adskillige sager, herunder mod højtstående embedsmænd. Den statslige kommission fik tildelt nye lokaler. Ikke desto mindre bør bestræbelserne på at forbedre dets funktion fortsætte, navnlig ved at afsætte ekstra midler til ansættelse af eksperter.

Landet har opnået et vist niveau af forberedelse med hensyn til **bekæmpelsen af organiseret kriminalitet**. Den lovgivningsmæssige ramme er stort set i overensstemmelse med europæiske standarder, og bestræbelserne på at gennemføre strategier til bekæmpelse af organiseret kriminalitet skal fortsætte. Der blev gjort visse fremskridt på operationelt plan, men der skal gøres mere for at forbedre effektiviteten af retshåndhævelsen i bekæmpelsen af visse former for kriminalitet, såsom hvidvask af penge og økonomisk kriminalitet. Koordinering er fortsat afgørende for alle interessenter, der er involveret i bekæmpelsen af organiseret kriminalitet.

Der er gjort visse fremskridt med **bekæmpelse af terrorisme og forebyggelse/bekæmpelse af voldelig ekstremisme** i overensstemmelse med målene i den fælles handlingsplan om terrorbekæmpelse for Vestbalkan og den bilaterale gennemførelsesordning. En national plan for reintegration, resocialisering og rehabilitering af hjemvendte fremmedkrigere og deres familiemedlemmer blev vedtaget i juni 2020 med henblik på at gennemføre de identificerede prioriteter for forebyggelse af voldelig ekstremisme og radikalisering.

De retlige rammer for beskyttelsen af de **grundlæggende rettigheder** er i vid udstrækning i overensstemmelse med de europæiske standarder. Loven om forebyggelse og beskyttelse mod forskelsbehandling og kommissionen for forebyggelse og beskyttelse mod forskelsbehandling er på plads. Afinstitutionaliseringsprocessen gjorde reelle fremskridt, og næsten alle de berørte børn blev genbosat i pleje i nærmiljøet. Arbejds- og socialministeriet investerer i samfundstjenester, herunder støtte til ofre for kønsbaseret vold. Der blev gjort store fremskridt med vedtagelsen af loven om forebyggelse og beskyttelse mod vold mod kvinder og vold i hjemmet med tværpolitisk opbakning. Der kan konstateres en forbedring med hensyn til integrering af kønsaspektet og kvinders rettigheder, selv om kvinder er blandt de grupper, der er hårdest ramt af pandemien. Henstillinger fra europæiske og internationale menneskerettighedsorganer, navnlig vedrørende behandlingen af tilbageholdte og dømte personer, skal straks gennemføres fuldt ud. Det er også vigtigt for landet at forbedre gennemførelsen af lovgivningen om hadefuldt tale og af den nationale handlingsplan for gennemførelsen af Istanbulkonventionens bestemmelser. Den civile eksterne

tilsynsmekanisme over for politiet fungerer ikke fuldt ud, og manglen på reelt uafhængige efterforskere hindrer bestræbelserne på at bekæmpe straffrihed for politiet og effektiv retsforfølgning. Landet bør fortsætte med at forbedre situationen i fængslerne og øge alternativerne til frihedsberøvelse yderligere.

Nordmakedonien har opnået et vist niveau af forberedelse/er moderat forberedt på området **ytringsfrihed**. Generelt var der kun sket begrænsede fremskridt i løbet af rapporteringsperioden. Den overordnede situation er gunstig for mediefriheden og giver mulighed for kritisk mediedækning, selv om der har været øgede spændinger under covid-19-krisen. Indsatsen for selvregulering skal genoptages og efterfølges af konkrete resultater med henblik på at fremme professionelle standarder for journalistik. Der bør sikres større gennemsigtighed i forbindelse med statslige institutioners og politiske partiers reklamer i medierne. Myndighederne er nødt til at øge deres indsats for at reformere public service-radio- og TV-selskabet og sikre dets uafhængighed og finansielle bæredygtighed. Public service-radio- og TV-selskabet vedtog en femårig udviklingsstrategi, men reformprocessen hæmmes af forsinkelser i udnævnelsen af medlemmerne til bestyrelsen og bestyrelsen for agenturet for audiomedietjenester og audiovisuelle medietjenester. Covid-19-krisen havde en stærk økonomisk indvirkning på mediesektoren, navnlig på de regionale og lokale aktører. Medieforetagender indgik i hjælpepakken, men journalisternes arbejdstagerrettigheder er stadig ikke blevet afklaret.

Med hensyn til **regionalt samarbejde** opretholdt landet sine gode forbindelser med andre udvidelseslande og fastholdt sit engagement i regionale initiativer. Eksisterende bilaterale aftaler, herunder Prespaaftalen mellem Nordmakedonien og Grækenland samt traktaten om venskab, godt naboskab og samarbejde med Bulgarien, skal gennemføres i god tro af alle parter.

Hvad angår de **økonomiske kriterier** har Nordmakedonien gjort visse fremskridt og har et godt niveau af forberedelse med hensyn til at udvikle en fungerende markedsøkonomi. Økonomien blev hårdt ramt af pandemien og endte i recession i 2020. Fra foråret 2021 kom der et gradvist opsving. Regeringen har gennemført en stærk finanspolitisk reaktion for at afbøde krisens konsekvenser for husholdninger og virksomheder. Underskuddet på de offentlige finanser steg til 8,2 % af BNP i 2020, mens den offentlige gæld steg kraftigt til 60,2 % af BNP, fordi yderligere finansieringsbehov skulle dækkes. Kapitaludgifterne blev skåret ned i en budgetrevision for at skabe plads til kriserelaterede overførsler, men de var stadig voldsomt underudnyttede. Myndighederne traf yderligere foranstaltninger for at forbedre den finanspolitiske gennemsigtighed, men man har endnu ikke udviklet et fuldt operationelt statsstøtteregister. Der er kun gjort få fremskridt med hensyn til at forbedre mobiliseringen og inddrivelsen af indtægter samt forvaltningen af offentlige investeringer, herunder gennem en stærkere ramme for offentlig-private partnerskaber. Den nye organiske budgetlov, som forventes at forbedre den finanspolitiske styring betydeligt, er endnu ikke vedtaget af parlamentet, og dens gennemførelse er forsinket. Den finansielle sektor blev styrket af de lovgivningsmæssige lempelser og var fortsat stærk, og långivningen til den private sektor var konstant. Erhvervs klimaet var fortsat hæmmet af den store uformelle økonomi.

Nordmakedonien har gjort visse fremskridt med at efterkomme sidste års henstillinger og er moderat parat til at modstå konkurrencepresset og markeds kræfterne i Unionen. Integrationen med EU inden for handel og investeringer var også fortsat rodfæstet under pandemien. Omfanget og strukturen af produktionen inden for handel og forarbejdning blev påvirket af nedlukninger og afbrydelser af forsyningskæden, både på hjemmemarkedet og hos samhandelspartnerne. Industriens struktur bliver stadig bedre. Forringelsen af arbejdskraftens

produktivitet og priskonkurrenceevnen i 2020 afspejler i høj grad pandemiens økonomiske konsekvenser og regeringens foranstaltninger til fastholdelse af arbejdspladser. Læseplanerne for erhvervsuddannelserne er blevet bedre. Manglen på kvalificeret arbejdskraft, som afspejler mangler i læseplanerne, manglende kapitalinvesteringer og begrænset integration af indenlandske virksomheder i globale forsyningskæder begrænser dog den potentielle vækst. Der gøres fremskridt med digitaliseringen af økonomien.

Med hensyn til evnen til at påtage sig forpligtelserne ved medlemskab er Nordmakedonien moderat forberedt på de fleste af de områder, der er omfattet af **klynge 2 om det indre marked**, nemlig fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser og kapital, intellektuel ejendomsret og konkurrencepolitik. Samtidig har landet et godt niveau af forberedelse inden for selskabsret, selv om det stadig befinder sig på et tidligt stadium med hensyn til arbejdskraftens frie bevægelighed. I rapporteringsperioden gjorde Nordmakedonien kun begrænsede eller slet ingen fremskridt på alle områder, undtagen med hensyn til fri bevægelighed for kapital, selskabsret og intellektuel ejendomsret, hvor landet gjorde visse fremskridt. Generelt er der behov for yderligere fremskridt i det kommende år på de områder, der er omfattet af denne klynge, da den er relevant for Nordmakedoniens forberedelse til at opfylde kravene på EU's indre marked og for udviklingen af det fælles regionale marked.

Generelt er Nordmakedonien moderat forberedt på de fleste af de områder, der er omfattet af klynge 3 om konkurrenceevne og inklusiv vækst, herunder inden for informationssamfundet og medier, beskatning, erhvervs- og industripolitik, uddannelse og kultur samt økonomisk politik og pengepolitik. Der er imidlertid behov for en yderligere indsats for at øge beredskabet på disse områder. Landet har et godt niveau af forberedelse inden for videnskab, forskning og toldunion. Der er gjort visse fremskridt på de fleste af disse områder. Der er behov for en større indsats, navnlig på områder, hvor der kun er gjort begrænsede fremskridt, såsom informationssamfundet og medier, videnskab og forskning samt uddannelse og kultur.

Inden for **klynge 4 om den grønne dagsorden og bæredygtig konnektivitet** har Nordmakedonien et godt niveau af forberedelse i de transeuropæiske net. Landet er moderat forberedt inden for transportpolitik og energi og har et vist niveau af forberedelse vedrørende miljø og klimaændringer. Nordmakedonien deltager aktivt i møderne i transportfællesskabet og energifællesskabet. Landet har en høj grad af overholdelse af energifællesskabstraktaten, navnlig med hensyn til elektricitet. Som alle lande på Vestbalkan godkendte Nordmakedonien den grønne dagsorden for Vestbalkan på topmødet i Sofia i december 2020. I år har man gjort visse fremskridt i energisektoren, navnlig med hensyn til de fremskridt, der er gjort hen imod vedtagelsen af den nationale energi- og klimaplan. Der blev dog kun gjort begrænsede fremskridt inden for transport, miljø og klimaændringer. Landet skal i væsentlig grad øge sine ambitioner om at gennemføre gældende EU-ret i kapitel 14 og 27 korrekt. Disse bestræbelser vil øge effektiviteten af den økonomiske plan og investeringsplanen og fremskynde gennemførelsen af den grønne dagsorden for Vestbalkan. Den administrative kapacitet skal styrkes i alle sektorer. Desuden skal strategier, handlingsplaner og lovgivning i disse sektorer være i overensstemmelse med principperne og prioriteterne i den grønne dagsorden og sikre sammenhæng mellem relevante sektordokumenter. Nordmakedonien er moderat forberedt på de fleste områder af **klynge 5 om ressourcer, landbrug og samhørighed**. Landet har et godt niveau af forberedelse inden for fødevarer sikkerhed, veterinær- og plantesundhedspolitik og befinder sig på et tidligt stadium i forberedelsen af finansielle og budgetmæssige bestemmelser. I rapporteringsperioden blev der gjort gode fremskridt inden for fødevarer sikkerhed, veterinær- og plantesundhedspolitik², og der blev gjort visse fremskridt

² Foranstaltninger til bekæmpelse af plantesygdomme, navnlig hos landbrugsafgrøder.

inden for landbrug og udvikling af landdistrikter. Der er imidlertid behov for en yderligere indsats, navnlig på områder, hvor der er gjort begrænsede eller slet ingen fremskridt, såsom fiskeri, regionalpolitik og koordinering af strukturinstrumenter samt finansielle og budgetmæssige bestemmelser.

Nordmakedonien er moderat forberedt på de områder, der er omfattet af **klynge 6 om eksterne forbindelser**, og har gjort visse fremskridt i rapporteringsperioden. I sin fælles handelspolitik fortsatte Nordmakedonien sine bestræbelser på at koordinere sine synspunkter og nøje tilpasse sin handelspolitik til EU's, herunder inden for WTO. Der blev imidlertid ikke gjort fremskridt inden for udviklingspolitik og humanitær bistand. Nordmakedonien er moderat forberedt inden for den fælles udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik. Landet har øget sin tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik til 96 % og sin deltagelse i EU's krisestyringsmissioner og -operationer.

Nordmakedonien ligger fortsat på en af de vigtigste transitruter for migrationsbevægelsen. Landet spiller fortsat en konstruktiv rolle i forvaltningen af **blandede migrationsstrømme**. Landet samarbejder effektivt med nabolande og EU-medlemsstaterne, herunder med grænsevagter fra EU-medlemsstaterne på stedet. Bestræbelserne på at sikre grundlæggende levevilkår og tjenester for alle migranter, der opholder sig i landet, fortsatte. Registreringen af migranter og hensigtsmæssig beskyttelsesorienteret profilering er blevet forbedret, men skal foretages på en mere systematisk måde. Statusaftalen med EU, som vil gøre det muligt at indsætte det stående korps under Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex) i landet, er endnu ikke blevet undertegnet på grund af et bilateralt problem. Landet bør anlægge en mere metodisk tilgang til bekæmpelse af smugling af migranter.

Albanien

Med hensyn til de **politiske kriterier** blev der afholdt parlamentsvalg den 25. april 2021 efter den tværpolitiske aftale af 5. juni 2020, som førte til en vidtgående valgreform i overensstemmelse med OSCE/ODIHR's anbefalinger. Der blev anvendt elektronisk identifikation af vælgere på 97 % af valgstederne, mens e-afstemning og e-optælling blev afprøvet på 32 valgsteder i Tirana. I den endelige vurdering fra OSCE/ODIHR konstaterede man, at valget generelt var velorganiseret. De fleste interessenter havde tillid til den nye valgforvaltning. Der var fortsat betænkeligheder med hensyn til misbrug af offentlige ressourcer eller officielle funktioner, påstande om køb af stemmer og læk af følsomme personoplysninger om borgernes politiske præferencer. Disse sager er ved at blive undersøgt. Parlamentet fortsatte med at arbejde under de restriktioner, der blev indført som følge af pandemien. Med hensyn til EU-orienterede reformer vedtog Parlamentet en række vigtige retsakter på områder som asyl, folketælling og retsvæsenets effektivitet. Gennem hele rapporteringsperioden fastholdt regeringen sit fokus på de reformer, der er nødvendige for landets vej mod EU-medlemskab til trods for udfordringen med at tackle de negative sociale og økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien. I den nye valgperiode vil flertallet og oppositionen skulle forbedre den politiske dialog og samarbejde med alle dele af samfundet for yderligere at fremme EU's reformdagsorden og tiltrædelsesforhandlingerne. Koordineringen inden for administrationen skal forbedres, navnlig med hensyn til EU-integration. Den territoriale administrative reform bør konsolideres yderligere som led i den bredere decentraliseringsdagsorden. Dette er især nødvendigt for at sikre lokal autonomi på beskatningsområdet og give kommunerne mulighed for at levere offentlige tjenester af god kvalitet. Der er gjort begrænsede fremskridt med gennemførelsen af køreplanen for etablering af et gunstigt miljø for civilsamfundet. Ikke desto mindre har det albanske civilsamfund været i stand til at yde støtte og tjenester til de mest sårbare personer, der er berørt af covid-19-pandemien.

Albanien er moderat forberedt med reformen af den **offentlige forvaltning**. Der blev gjort visse fremskridt vedrørende opbygningen af kapacitet i fagministerierne til at gennemføre konsekvensanalyser af lovgivningen, vedtage retningslinjer for offentlige høringer, etablere IT-systemer til integreret planlægning, øge gennemførelsesgraden for den nationale europæiske integrationsplan, øge antallet af e-tjenester og afslutte testfasen med henblik på automatisering af lønsystemet. Gennemførelsen af reformen af den offentlige forvaltning for 2015-2022 og reformstrategierne for 2014-2022 for forvaltningen af de offentlige finanser er fortsat på trods af virkningerne af pandemien.

Albaniens **retssystem** er også moderat forberedt. Albanien har fortsat gennemførelsen af den omfattende reform af retsvæsenet, hvilket har ført til gode fremskridt. Landet nåede navnlig en vigtig milepæl ved slutningen af 2020 med udnævnelsen af tre nye dommere til forfatningsdomstolen. Med syv siddende dommere blev forfatningsdomstolen igen beslutningsdygtig, idet der skal være mindst seks medlemmer til at afholde plenarmøder, og den er dermed fuldt operationel og *opfylder den dermed forbundne udestående betingelse for den første regeringskonference, som fortsat er opfyldt*. Forfatningsdomstolen er begyndt at udøve sine funktioner fuldt ud, herunder ved at træffe afgørelse i forfatningsstridigheder mellem statslige institutioner om deres respektive kompetencer. Der blev også gjort fremskridt med udnævnelser til højesteret. Højesteret blev igen beslutningsdygtig i marts 2020. Med det øverste retsråds forfremmelse af seks nye dommere i marts og juli 2021 nåede den op på ni siddende dommere, hvilket gør den fuldt funktionsdygtig — *en betingelse for den første regeringskonference, som fortsat er opfyldt*. Der forventes yderligere udnævnelser til højesteret. Parlamentet vedtog ændringer til ti love, der har til formål yderligere at styrke retssystemets effektivitet og dets kapacitet til at bekæmpe korruption og organiseret kriminalitet.

Den midlertidige revurdering af alle dommere og anklagere (**screening**) skrider støt frem og giver fortsat håndgribelige resultater — *en betingelse for den første regeringskonference, som fortsat er opfyldt*. Under ledelse af Europa-Kommissionen har den internationale overvågningsoperation fortsat ført tilsyn med processen. Pr. 15. september 2021 havde screeningsinstitutionerne afsluttet 437 sager i første instans, herunder alle prioriterede sager. Af de 437 afgørelser er 298 endelige (dvs. efter appel). Samlet set har 62 % af de screeningssager, der hidtil er blevet behandlet, resulteret i afskedigelser og fratrædelser, hovedsagelig som følge af, at assessorerne er trådt tilbage. Screeningsinstitutionerne forventes fortsat at henvise alle sager, hvor der er tegn på strafbare handlinger, til anklagemyndigheden.

Den specialiserede struktur for bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet (SPAK), der omfatter **den særlige anklagemyndighed** og **det nationale efterforskningskontor**, er operationel — *en betingelse for den første regeringskonference, som fortsat er opfyldt*. Budgettet for 2021 forudsiger udnævnelse af 20 anklagere, og den særlige anklagemyndighed har nået det første mål på 15 anklagere, herunder den særlige chefanklager. Den første rekrutteringsrunde for efterforskere til det nationale efterforskningskontor resulterede i, at der blev udnævnt 28 efterforskere, som efter et intenst uddannelsesprogram nu er operationelle. En anden runde med henblik på ansættelse af yderligere 32 efterforskere blev indledt i april 2021 og forventes afsluttet inden årets udgang.

Albanien har opnået et vist niveau af forberedelse med hensyn til **bekæmpelsen af korruption**. Landet gjorde visse fremskridt med hensyn til at styrke bekæmpelsen af korruption — *en betingelse for den første regeringskonference, som fortsat er opfyldt*. Generelt er gennemførelsen af den tværsektorielle strategi mod korruption på rette spor. Selv om screeningen af medlemmer af dommerstanden er en administrativ proces, giver den resultater i kampen mod korruption, da dommere og anklagere, der afskediges som følge af screeningen, retsforfølges. Albanien har gjort en yderligere indsats for at opnå solide

resultater i bekæmpelsen af korruption, selv om det fortsat er et mål, der kræver politisk vilje og yderligere strukturerede og konsekvente tiltag. Antallet af domfældelser i sager, der involverer højtstående embedsmænd, er stadig begrænset, hvilket fremmer en kultur med straffrihed på de højere niveauer i staten. De specialiserede strukturer til bekæmpelse af korruption (SPAK og domstolene for korruptionsbekæmpelse og organiseret kriminalitet) bør i væsentlig grad styrke landets samlede kapacitet til at efterforske og retsforfølge korruption. Generelt er korruption udbredt på mange områder af det offentlige liv og erhvervslivet og giver fortsat anledning til alvorlig bekymring.

Albanien har opnået et vist niveau af forberedelse med hensyn til **bekæmpelsen af organiseret kriminalitet**. Landet har gjort gode fremskridt med hensyn til at opfylde sidste års anbefalinger. Albanien opnåede håndgribelige resultater i bekæmpelsen af organiseret kriminalitet, bl.a. ved at intensivere samarbejdet med EU-medlemsstaterne og Europol — *en betingelse for den første regeringskonference, som fortsat er opfyldt*. Landet fortsatte med at gennemføre Den Finansielle Aktionsgruppes (FATF) handlingsplan for at forbedre effektiviteten inden for bekæmpelse af hvidvaskning af penge og pakken af midlertidige forebyggende foranstaltninger for at øge dens kapacitet til at bekæmpe kriminelle organisationer (Operation Force of Law) gennem hele året. Udvekslingen af kvalitative oplysninger og fælles politioperationer med deltagelse af internationale partnere blev yderligere intensiveret. Albanien har fortsat vist, at landet er fast besluttet på at bekæmpe fremstilling af og handel med narkotika, da EU-medlemsstaternes retshåndhævende myndigheders overvågning af luftrummet er fortsat. Det nye specialiserede system til bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korruption muliggør et styrket samarbejde mellem politi og anklagemyndighed. Straffesager skal systematisk ledsages af finansielle efterforskninger. Der skal fortsat gøres en indsats for at øge antallet af retsforfølgelser og endelige domfældelser, navnlig på højt plan. Albanien vedtog en ny national tværsektoriel **terrorbekæmpelsesstrategi** og -handlingsplan i december 2020 og gjorde meget fine fremskridt med gennemførelsen af den bilaterale aftale med EU om operationalisering af den fælles handlingsplan for terrorbekæmpelse for Vestbalkan. Der er behov for en større indsats for at bekæmpe cyberkriminalitet, menneskehandel og sager om hvidvask af penge.

Med hensyn til **grundlæggende rettigheder** overholder Albanien internationale menneskerettighedsinstrumenter og har ratificeret de fleste internationale konventioner om beskyttelse af grundlæggende rettigheder. Albanien har fortsat bestræbelserne på at opfylde sine forpligtelser i henhold til disse instrumenter. Hvad angår vedtagelsen af den resterende gennemførelseslovgivning vedrørende rammeloven fra 2017 om beskyttelse af nationale mindretal, vedtog landet i december 2020 endnu en vedtægt om mindretalsuddannelser, som bragte antallet af vedtagne vedtægter op på otte. Den resterende gennemførelseslovgivning, herunder om selvidentificering og brug af mindretalssprog, er endnu ikke vedtaget. Der arbejdes på at gennemføre en omfattende jordreform og konsolidere ejendomsretten. Der blev vedtaget en lov om folketælling. Albanien har et vist niveau af forberedelse/er moderat forberedt på området **ytringsfrihed**. Der skete ingen fremskridt i rapporteringsperioden. Atmosfæren med verbale angreb, smædekampanjer og intimidering af journalister er ikke blevet bedre. Spændingerne mellem politiske aktører og journalister er vokset under covid-19-krisen og i forbindelse med parlamentsvalget. De rapporterede angreb på journalister har ikke ført til endelige domfældelser. Selvregulering i onlinemedier skal sikres. Der skal tages skridt til at gøre den audiovisuelle tilsynsmyndighed fuldt operationel på en måde, der sikrer dens uafhængighed og legitimitet. Public service radio- og TV-selskabets uafhængighed, faglige standarder og finansielle bæredygtighed skal styrkes. Efter Venedigkommissionens negative udtalelse og den udbredte kritik af udkastene til ændringer af medieloven, der har til formål at regulere onlinemedier og visse aspekter af ærekrænkelse, forpligtede repræsentanter for

regeringsflertallet sig offentligt til at sikre, at enhver ny medielovgivning er i overensstemmelse med Venedigkommissionens anbefalinger og sendes til høring hos medieorganisationer. Regeringen tog sagen op igen, og parlamentet vendte ikke tilbage til spørgsmålet. Parlamentet og regeringen, der blev resultatet af valget den 25. april, skal overholde deres tilsagn om at sikre, at eventuelle ændringer af medieloven er i overensstemmelse med Venedigkommissionens udtalelse og er genstand for passende høringer.

Med hensyn til **ligestilling mellem kønnene** blev gennemførelsen af den nationale strategi og handlingsplan 2016-2020 om ligestilling hæmmet af vedvarende finansieringsmangel. En ny strategi for ligestilling mellem kønnene 2021-2030 blev vedtaget i juni 2021. Albanien bør bestræbe sig på at sikre tilstrækkelig statslig finansiering til at gennemføre den på centralt og lokalt plan. Der skal også gøres en indsats for at sikre, at kønsaspektet integreres i alle nationale strategier på centralt og lokalt plan og anvender kønsspecifik budgettering.

Med hensyn til **migration** er de retlige rammer for migration i vid udstrækning tilpasset gældende EU-ret, men skal ajourføres i overensstemmelse med den seneste udvikling. Albanien vedtog i februar 2021 en ny asyllov. Strategier for integreret grænseforvaltning og for diasporaen blev vedtaget i 2020. Gennemførelsen af den nationale migrationsstrategi og handlingsplan for 2019-2022 er fortsat og udgør en klar ramme for forvaltning og koordinering af migrationsstrømme, og Kommissionen har udsendt fire overvågningsrapporter. På trods af lukningen af grænserne i marts-maj 2020 fortsatte Albanien med at opleve en stigende tilstrømning af irregulære migranter, hovedsagelig fra Grækenland, som forlod Albanien efter nogle få dage på vej mod andre EU-lande. Antallet af irregulære migranter, der blev pågrebet i Albanien i 2020, steg med 13 % i forhold til 2019.

Antallet af **albanske statsborgere, der indgiver asylansøgninger** i EU's medlemsstater, faldt med 66 % i 2020 sammenlignet med 2019, fra 20 415 til 6 935 ansøgninger ifølge data fra Eurostat. Covid-19-pandemien bidrog i vid udstrækning til dette kraftige fald, men det bemærkes, at det gennemsnitlige fald i antallet af ansøgninger fra resten af verden til EU er meget mindre (-33 %). "Anerkendelsesprocenten" var i 2020 på ca. 4,4 % sammenlignet med 5,3 % i 2019. Siden ansøgningerne toppede i 2017 i de hårdest ramte medlemsstater, er antallet af ansøgninger faldet fra 12 130 i 2017 til 2 985 i 2020. Der er udsendt tre albanske politiforbinderes officerer til EU, og en forbindelsesofficer fra EU arbejder i Tirana for at hjælpe med udrejsekontrol. Spørgsmålet om albanske statsborgere, der indgiver grundløse asylansøgninger til EU-medlemsstater og associerede Schengenlande, kræver stadig en betydelig indsats fra de albanske myndigheders side. Ud over informationskampagner er der fortsat grundig grænsekontrol, bevidstgørelse om rettigheder og forpligtelser i henhold til den visumfri ordning, identifikation og håndtering af de underliggende årsager, dialog og samarbejde med de mest berørte lande. Kommissionen følger udviklingen meget nøje inden for rammerne af mekanismen til overvågning af visumliberaliseringen.

Hvad angår de **økonomiske kriterier** har Albanien gjort visse fremskridt og er moderat forberedt med hensyn til udviklingen af en fungerende markedsøkonomi. BNP, der blev ramt af det dobbelte chok med jordskælv i november 2019 og covid-19-pandemien, faldt i 2020, om end med mindre end oprindeligt forventet. Den nationale nedlukning som følge af pandemien og de internationale rejserestriktioner medførte betydelige tab for turistsektoren og fremstillingssektoren, men økonomien begyndte at komme sig igen i anden halvdel af året. Inden for det begrænsede finanspolitiske og pengepolitiske råderum traf regeringen og centralbanken hurtige og passende foranstaltninger for at støtte erhvervslivet, husholdningerne og sundhedssektoren. Dette mindskede indvirkningen på arbejdsmarkedet og opretholdt den makroøkonomiske stabilitet og den finansielle sektors stabilitet. Det øgede også andelen af offentlig gæld og det offentlige underskud og gjorde landet mere sårbart over

for eksterne chok. Håndteringen af det dobbelte chok pressede administrationens kapacitet, men fastholdt i høj grad driftskontinuiteten, og arbejdet med de fleste igangværende reformer og lovgivningsinitiativer gik videre.

Albanien har gjort visse fremskridt og har opnået et vist niveau af forberedelse med hensyn til at **modstå konkurrencepresset og markeds kræfterne** i EU. Landet har forbedret energi- og transportinfrastrukturen, brugen af digital kommunikation og uddannelsesresultaterne, men der er stadig betydelige mangler i forhold til de tilsvarende regionale og europæiske partnere. Albanien konkurrenceevne hæmmes af manglende iværksætterviden og teknologisk knowhow, betydelige niveauer af uformel økonomi, uopfyldte investeringsbehov i menneskelig og fysisk kapital og lave udgifter til FoU. De allerede eksisterende og betydelige mangler inden for færdigheder og uddannelse er sandsynligvis blevet øget på grund af covid-19-relaterede nedlukninger og fjernundervisning, som ikke er tilgængelig for alle. Den regionale integration og eksporten steg, men lå fortsat under potentialet. Den manglende produktdiversificering og geografiske diversificering af Albanien eksport forværrer landets sårbarhed over for eksterne chok.

Med hensyn til **offentlige indkøb**, hvor Albanien er moderat forberedt, har landet gjort gode fremskridt, navnlig gennem vedtagelse af den nye lov om offentlige indkøb. Hvad angår **statistikker**, hvor Albanien også er moderat forberedt, har landet gjort visse fremskridt med hensyn til tilpasning til ENS 2010-standarden, hurtigere offentliggørelse og vedtagelse af loven om folketælling. Albanien er moderat forberedt på de fleste områder vedrørende **finanskontrol**, hvor landet har gjort visse fremskridt, navnlig med hensyn til offentlig intern finanskontrol og ekstern revision.

Albanien er moderat forberedt på de fleste områder af det **indre marked**, bl.a. fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser og kapital, konkurrencepolitik og finansielle tjenesteydelser. Landet har gjort visse fremskridt, navnlig ved at vedtage en lov om obligatorisk forsikring inden for transport og ved at foretage en yderligere tilpasning af sin banklovgivning, men statsstøttekommissionen skal gøres uafhængig og tildeles tilstrækkelige ressourcer. Forberedelserne befinder sig på et tidligt stadium inden for forbruger- og sundhedsbeskyttelse, da landet ikke har gjort fremskridt på sundhedsområdet uden for covid-19-indsatsen. Albanien er nødt til at gennemføre One Health-tilgangen og sikre, at alle har sundhedsdækning af høj kvalitet. Denne politiske klynge er afgørende for Albanien forberedelse til at opfylde kravene på EU's indre marked og er af stor relevans for tidlig integration og udvikling af det fælles regionale marked.

Albanien har opnået et moderat niveau af forberedelse på mange områder, der er knyttet til **konkurrenceevne og inklusiv vækst**, bl.a. informationssamfund og medier, beskatning, økonomisk politik og pengepolitik, erhvervs- og industripolitik, uddannelse og kultur samt toldunionen. Landet har et vist niveau af forberedelse inden for socialpolitik og beskæftigelse samt inden for videnskab og forskning. Albanien har gjort visse fremskridt, bl.a. med strategien for intelligent specialisering og sin deltagelse i Horisont 2020-forskningsprogrammet, men fremskridtene med den økonomiske politik og pengepolitikken og toldunionen var begrænsede i rapporteringsperioden. De socioøkonomiske reformer skal videreføres for at bidrage til at afhjælpe de eksisterende strukturelle svagheder, den lave konkurrenceevne, den høje arbejdsløshed og virkningerne af pandemien.

Albanien er moderat forberedt på de fleste områder, der vedrører **den grønne dagsorden og bæredygtig konnektivitet**, bl.a. de transeuropæiske net, energi og miljø og klimaændringer. Landet har et vist niveau af forberedelse på det transportpolitiske område. Landet har gjort visse fremskridt på de fleste områder, navnlig gennem en revideret transportplanlægning og energikonnektivitet. Der er behov for en større indsats for at forbedre ydeevnen af skibe under

albansk flag og for at håndhæve energi- og miljølovgivningen, ikke mindst i de beskyttede områder. Grøn omstilling og bæredygtig konnektivitet er af afgørende betydning for den økonomiske integration i regionen og med Den Europæiske Union og letter den grænseoverskridende handel i regionen og skaber reelle fordele for virksomheder og borgere. Denne klynge og de pågældende reformer har betydelige forbindelser til Albanien økonomiske reformprogram, Kommissionens økonomi- og investeringsplan og den grønne dagsorden for Vestbalkan, som Albanien godkendte i december 2020.

Albanien har et vist niveau af forberedelse på de fleste områder, der er knyttet **til ressourcer, landbrug og samhørighed**, bl.a. landbrug og udvikling af landdistrikter, fødevarerikkerhed, veterinær- og plantesundhedspolitik, fiskeri samt finansielle og budgetmæssige bestemmelser. Landet er moderat forberedt hvad angår regionalpolitik og samordning af strukturinstrumenterne. Albanien har gjort gode fremskridt på fiskeriområdet efter at have reaktiveret fartøjsovervågningssystemet (FOS). Landet har gjort visse fremskridt med hensyn til finansielle og budgetmæssige bestemmelser, landbrug og udvikling af landdistrikter samt fødevarerikkerhed, veterinær- og plantesundhedspolitik, men der er behov for at oprette et register over landbrugsbedrifter. Landet har gjort begrænsede fremskridt med hensyn til regionalpolitik og koordinering af strukturfinansieringsinstrumenter. I den forbindelse er det nødvendigt at forbedre koordineringen mellem agenturerne for førtiltrædelsesbistand, og der skal tages fat på spørgsmål vedrørende strategisk planlægning, gennemførelse og overvågning af infrastrukturprojekternes kapacitet under den økonomiske plan og investeringsplanen.

Albanien har opnået et godt niveau af forberedelse med hensyn til **eksterne forbindelser, udenrigspolitik og sikkerhed og forsvar**. Hvad angår forhandlingskapitlet om eksterne forbindelser har Albanien gjort gode fremskridt og har opnået et godt niveau af forberedelse, ikke mindst ved at vedtage og ratificere tillægsprotokollerne til den centraleuropæiske frihandelsaftale og ved at certificere de første autoriserede økonomiske operatører. Landet har arbejdet på at udvide de grønne baner/korridorer med EU-medlemsstaterne. Albanien har også truffet politiske foranstaltninger vedrørende humanitær bistand og udviklingsbistand. Landet havde et vellykket formandskab for CEFTA. For så vidt angår EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik fortsatte landet med at opretholde fuld tilpasning til alle relevante EU-afgørelser og -erklæringer. Albanien varetog formandskabet for OSCE i 2020 og viste sit engagement i multilateralt samarbejde. Albanien deltog fortsat i EU's krisestyringsmissioner og -operationer.

Bosnien-Hercegovina

Med hensyn til de **politiske kriterier** havde de lovgivende og udøvende myndigheder et lavt output på grund af politisk polarisering og afbrydelser som følge af pandemien. Føderationens enhedsregering fungerer stadig som forretningsministerium. Bosnien-Hercegovinas forfatning er fortsat i strid med den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK) efter Sejdić-Finci-sagen og lignende sager. I maj 2021 blev der nedsat en tværinstitutionel arbejdsgruppe, som forventes at drøfte valgreform og forfatningsreform. Der blev afholdt kommunalvalg i Mostar i december 2020 for første gang siden 2008. Det parlamentariske stabiliserings- og associeringsudvalg mødtes og vedtog sin forretningsorden i juni 2021 efter et femårigt dødvande. Det er af afgørende betydning at sikre en inklusiv valgreformproces gennem en ægte dialog og i overensstemmelse med europæiske standarder, som vil fjerne alle former for ulighed og forskelsbehandling i valgprocessen. Der er ikke gjort fremskridt at forbedre rammerne for afholdelse af valg i overensstemmelse med europæiske standarder og sikre gennemsigtighed i finansieringen af politiske partier. Bosnien-Hercegovina har endnu ikke fulgt henstillingerne fra Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder i Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE/ODIHR),

Venedigkommissionen og Europarådets Sammenslutning af Stater mod Korruption (Greco). En række afgørelser fra forfatningsdomstolen er endnu ikke fuldbyrdet fuldt ud. Udviklingen af et nationalt program for indførelse af EU-retten er endnu ikke afsluttet. Der er gjort begrænsede fremskridt med at sikre et gunstigt miljø for civilsamfundet.

Bosnien-Hercegovina befinder sig på et tidligt stadium i forberedelsen af **reformen af den offentlige forvaltning**. Der blev gjort visse fremskridt med vedtagelsen af handlingsplanen for reformer af den offentlige forvaltning samt strategier for forvaltning af de offentlige finanser på alle forvaltningsniveauer. Landet skal sikre en professionel og afpolitiseret offentlig forvaltning og en koordineret landsdækkende tilgang til politikudformning.

Bosnien-Hercegovina befinder sig på et tidligt stadium/har et vist niveau af forberedelse med hensyn til sit **retsvæsen**. Der er ikke gjort fremskridt på dette område i rapporteringsperioden. Myndighederne har kun truffet begrænsede foranstaltninger for at imødekomme konklusionerne i ekspertrapporten om retsstatsspørgsmål ("Prieberapporten"). Ændringsforslag vedrørende integritet skal indgå i den parlamentariske procedure. Det er afgørende, at de vedtages, for at etablere et troværdigt og stringent system til kontrol af økonomiske erklæringer fra indehavere af juridiske embeder. Vedvarende og åbenlyse tegn på forværring kræver fortsat hasteforanstaltninger for at styrke integriteten af og genvinde borgernes tillid til retsvæsenet. De politiske aktørers manglende engagement i reformer af retsvæsenet og retsvæsenets dårlige funktion undergravede fortsat borgernes udøvelse af deres rettigheder og bekæmpelsen af korruption og organiseret kriminalitet.

Bosnien-Hercegovina befinder sig i en tidlig fase/har opnået et vist niveau af forberedelse med hensyn til **bekæmpelsen af korruption og organiseret kriminalitet**. Der er ikke gjort fremskridt på dette område i løbet af rapporteringsperioden. Der er behov for en hurtig indsats for at vedtage den manglende lovgivning om offentlige indkøb og interessekonflikter. Under pandemien manifesterede de negative virkninger af udbredt korruption og tegn på ubehørig politisk indflydelse sig fortsat kraftigt, hvilket havde direkte indflydelse på borgernes velfærd. Den selektive og uigennemsigtige retsforfølgning og retslige opfølgning af korruptionssager giver anledning til bekymring. Der er systemiske mangler i det operationelle samarbejde mellem de retshåndhævende myndigheder og en meget begrænset udveksling af efterretninger. Politiet er sårbart over for politisk indblanding. Finansielle efterforskninger og beslaglæggelser af aktiver er i vid udstrækning ineffektive. Selv om der blev taget visse forberedende skridt, er kontaktpunktet for samarbejdet med Europol endnu ikke operationelt. Bosnien-Hercegovina har ikke taget skridt til at etablere et samarbejde med Eurojust. Landet er nødt til at fortsætte sine bestræbelser på at bekæmpe terrorisme og narkotikahandel og øge sin kapacitet til at gøre det.

Med hensyn til **grundlæggende rettigheder** er de lovgivningsmæssige og institutionelle rammer stort set på plads, men Bosnien-Hercegovina mangler stadig at vedtage en omfattende strategisk ramme. Der er behov for betydelige reformer for at sikre, at alle borgere er i stand til at udøve deres politiske rettigheder og sikre ikkediskriminerende og inklusiv kvalitetsuddannelse for alle, herunder ved at afskaffe praksissen med "to skoler under ét tag". Der er ikke gjort fremskridt med hensyn til at garantere ytrings- og mediefriheden, beskytte journalister mod trusler og vold ved at sikre en passende retslig opfølgning eller med at sikre det offentlige radio- og TV-systems finansielle bæredygtighed. Der er stadig udfordringer med hensyn til forsamlingsfriheden, navnlig i Republika Srpska, hvor aktivister er blevet udsat for intimidering og retsforfølgning.

Myndighedernes manglende evne til at etablere et bæredygtigt **migrations- og asylsystem** førte til en humanitær krise i december 2020. Efter omfattende EU-engagement og støtte fra EU's side blev der oprettet en midlertidig teltelejr i Lipa for at give husly til alle personer i nød.

Man er i færd med at opføre et permanent modtagelsescenter til flere formål i Lipa i løbet af 2021. Bosnien-Hercegovina har øget indsatsen for at forbedre migrationsstyringen. Der skal sikres en effektiv koordinering på alle niveauer af grænseforvaltningen og migrationsstyringskapaciteten samt et velfungerende asylsystemet. Dette kræver en retfærdig ansvarsfordeling mellem alle enheder og kantonen, herunder i forbindelse med etablering af modtagelsescentre.

Hvad angår de **økonomiske kriterier** har Bosnien-Hercegovina gjort begrænsede fremskridt og befinder sig i en tidlig fase i etableringen af en fungerende markedsøkonomi. Landet traf foranstaltninger til at modvirke de negative virkninger af covid-19-pandemien på økonomien og arbejdsmarkedet. Centralbanken traf betydelige foranstaltninger for at forbedre sin analytiske kapacitet. Der blev taget visse skridt til at styrke modstandsdygtigheden over for chok i den finansielle sektor. Der er imidlertid ikke truffet nogen væsentlige foranstaltninger med henblik på at forbedre produktmarkedernes funktion. Samarbejdet og koordineringen mellem landets interessenter er blevet yderligere forværret. Modstand fra Republika Srpska mod landsdækkende reformer på grundlag af gældende EU-ret har yderligere bremset landets opfyldelse af EU's tiltrædelseskriterier. Som følge heraf er landets institutionelle struktur og dets indre marked fortsat fragmenteret. Der er ikke opnået nogen forbedringer med hensyn til retsstatsprincippet og de landsdækkende tilsyns- og reguleringsinstitutioners funktionsmåde. Dette hæmmer fortsat landets erhvervsklima. Kvaliteten af de offentlige udgifter er ikke blevet bedre, og den offentlige sektor er fortsat ineffektiv og overdimensioneret.

Bosnien-Hercegovina har gjort begrænsede fremskridt og befinder sig stadig på et tidligt stadium med hensyn til evnen til at modstå konkurrencepresset og markedskræfterne i EU. Det overordnede kvalitetsniveau for uddannelse er fortsat lavt, og foranstaltningerne til forbedring af transport- og energiinfrastrukturen er fortsat utilstrækkelige. Omfanget af strukturtilpasningen har været begrænset.

Bosnien-Hercegovina befinder sig generelt på et tidligt stadium/har et vist niveau af forberedelse med hensyn til graden af beredskab og evne til at påtage sig **forpligtelserne ved EU-medlemskab** og er nødt til at optrappe tilpasningen til gældende EU-ret betydeligt samt gennemføre og håndhæve den relevante lovgivning. Der blev kun gjort begrænsede eller slet ingen fremskridt med de forskellige kapitler i EU-retten i rapporteringsperioden.

Bosnien-Hercegovina har været tilbageholdende med hensyn til **offentlige indkøb**, hvor landet har anvendt præferencebehandling af indenlandske tilbudsgivere i forbindelse med tildeling af offentlige kontrakter i det meste af rapporteringsperioden. Ændringer af loven om offentlige indkøb afventer vedtagelse i parlamentet. Der er gjort begrænsede fremskridt med **statistikker**, da forberedelserne til den næste folke- og boligælling stort set ikke er kommet videre. Der blev gjort visse fremskridt med hensyn til offentlig intern **finanskontrol**, idet begge enheder vedtog strategier.

Der er behov for større skridt for at tilpasse den lovgivningsmæssige ramme til gældende EU-ret om **det indre marked** (fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser og kapital, konkurrencepolitik og finansielle tjenesteydelser). Bosnien-Hercegovina har kun gjort visse fremskridt inden for konkurrencepolitik og yderligere tilpasning af lovgivningen om statsstøtte til gældende EU-ret samt inden for finansielle tjenesteydelser. Denne klynge er afgørende for Bosnien-Hercegovinas forberedelse til kravene på EU's indre marked og er yderst relevant for tidlig integration og udvikling af det fælles regionale marked.

Bosnien-Hercegovina har gjort begrænsede eller slet ingen fremskridt på de fleste områder af **konkurrenceevne og inklusiv vækst** (informationssamfund og medier, beskatning, økonomisk politik og pengepolitik, erhvervs- og industripolitik, uddannelse og kultur samt

toldunionen), hvor landet befinder sig på et tidligt stadium eller har et vist niveau af forberedelse. Disse områder har en betydelig sammenhæng med landets økonomiske reformprogram. Socioøkonomiske reformer skal videreføres for at bidrage til at afhjælpe de eksisterende strukturelle svagheder, lav konkurrenceevne, høj arbejdsløshed samt konsekvenserne af pandemien, som har gjort det endnu mere påtrængende at få dem gennemført. Der blev gjort visse fremskridt med vedtagelsen af politikker for inklusiv uddannelse, erhvervsuddannelse og undervisning i iværksætteri.

Bosnien-Hercegovina gjorde visse eller begrænsede fremskridt på de fleste områder vedrørende **den grønne dagsorden og bæredygtig konnektivitet** (transeuropæiske net, energi, miljø og klimaændringer), hvor landet befinder sig på et tidligt stadium eller har et vist niveau af forberedelse. Landet er nødt til at øge sine ambitioner betydeligt i retning af en grøn omstilling og tilpasse sin lovgivning om gas og elektricitet til gældende EU-ret. Den grønne omstilling og bæredygtig konnektivitet er afgørende for økonomisk integration i regionen og med EU, idet dette vil lette den grænseoverskridende handel i regionen og skabe reelle fordele for virksomheder og borgere. Denne klynge og de pågældende reformer har betydelige forbindelser til det økonomiske reformprogram, den økonomiske plan og investeringsplanen og den grønne dagsorden for Vestbalkan.

Bosnien-Hercegovina har ikke gjort fremskridt på områderne **ressourcer, landbrug og samhørighed** (landbrug og udvikling af landdistrikter, fødevarerikkerhed, veterinær- og plantesundhedspolitik, fiskeri samt finansielle og budgetmæssige bestemmelser), hvor forberedelserne for det meste befinder sig på et tidligt stadium.

Bosnien-Hercegovina har opnået et vist niveau af forberedelse, men har ikke gjort fremskridt med hensyn til **eksterne forbindelser**. Landet er nødt til at intensivere bestræbelserne på at afslutte sin tiltrædelse af Verdenshandelsorganisationen. Bosnien-Hercegovina opfordres kraftigt til at forbedre sin tilpasning til EU's udenrigspolitiske erklæringer og restriktive foranstaltninger, som er faldet betydeligt til 43 % i august 2021, hvilket er bekymrende. Bosnien-Hercegovina deltog fortsat aktivt i **det regionale samarbejde** og opretholdt gode naboskabsforbindelser.

Kosovo

Med hensyn til **politiske kriterier** var størstedelen af rapporteringsperioden præget af politisk ustabilitet i Kosovo. Efter et parlamentsvalg før tid i februar 2021 tiltrådte en ny regering med et stærkt parlamentarisk flertal uden fortilfælde.

I det meste af rapporteringsperioden var de lovgivningsmæssige aktiviteter begrænsede på grund af denne politiske ustabilitet, herunder EU-relaterede reformbestræbelser. Vedtagelsen af anden fase af den europæiske reformdagsorden og den tilhørende handlingsplan, som blev godkendt af parlamentet i oktober 2021, og et solidt fokus fra regeringens side bekræftede den positive tendens i Kosovos fornyede engagement i EU-relaterede reformer.

Efter at forfatningsdomstolen i december 2020 kendte valget af den tidligere regering i juni 2020 ugyldigt, blev parlamentet opløst, og der blev afholdt valg før tid i februar 2021. Efter jordskredssejren til en oppositionsalliance under ledelse af partiet Vetëvendosje godkendte det nye flertal i parlamentet en ny regering i marts 2021.

I november 2020 blev Kosovos siddende præsident tiltalt, og han blev anholdt på grundlag af anklager om krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden fra den specialiserede anklagemyndighed. Han fratrådte derefter sit embede. Den daværende formand for parlamentet blev fungerende præsident i overensstemmelse med forfatningen, inden den nye lovgivende forsamling valgte ham til en fuld præsidentperiode i april 2021.

I en stor del af rapporteringsperioden påvirkede den polariserede politiske atmosfære, manglen på et effektivt regeringsflertal og manglende beslutningsdygtighed i høj grad **parlamentets** beslutningstagning. Det er nødvendigt, at forsamlingen forbedrer sine lovgivningsmæssige rammer, herunder sin forretningsorden. Parlamentet fortsatte sit arbejde under pandemien, samtidig med at sundhedsbeskyttelsesforanstaltningerne blev opretholdt.

Generelt blev **parlamentsvalget** i februar 2021 forvaltet korrekt, gennemsigtigt og konkurrencedygtigt på trods af adskillige mangler. Kosovos valgproces har fortsat behov for en omfattende styrkelse for at afhjælpe mangeårige svagheder gennem hele valgcyklussen, hvilket man har identificeret i flere på hinanden følgende EU-valgobservationsmissioner siden 2014. En styrkelse af de retlige og institutionelle rammer for finansiering af valgkampe og af politiske partier er fortsat et område, hvor der er behov for reformer.

Situationen i det nordlige Kosovo udgør fortsat en udfordring, navnlig med hensyn til korruption, organiseret kriminalitet og betingelserne for ytringsfrihed.

Der er en vis grad af forberedelse på området **reform af den offentlige forvaltning**, men der skete ingen fremskridt på dette område i løbet af rapporteringsperioden som følge af de hyppige regeringsændringer. Loven om offentligt ansatte trådte i kraft i juni, men der blev ikke gjort en betydelig indsats for at påbegynde gennemførelsen, navnlig med hensyn til ansættelser. Oprettelsen af en effektiv central rekrutteringsafdeling blev forsinket. Der er i nogle tilfælde konstateret ubehørig politisk indflydelse på udnævnelser og afskedigelser af højtstående embedsmænd og tjenestemænd, og Kosovo har kun opfyldt nogle af sine forpligtelser med hensyn til meritbaserede kriterier. Der er ikke gjort fremskridt med at afhjælpe ulighederne i lønsystemet i den offentlige sektor. Processen med at strømline agenturerne er gået i stå. Der hersker stadig juridisk usikkerhed for virksomheder og enkeltpersoner på grund af den fortsatte mangel på fremskridt med hensyn til at harmonisere sektorlovgivningen med loven om den almindelige administrative procedure. Det haster med skabe et fornyet engagement i reformen af den offentlige forvaltning.

Kosovo befinder sig stadig på et tidligt stadium med udviklingen af et velfungerende **retssystem**. Den overordnede retspleje er fortsat langsom, ineffektiv og sårbar over for ubehørig politisk indflydelse. Der blev gjort visse fremskridt i løbet af rapporteringsperioden. Den funktionelle gennemgang af retsstatssektoren resulterede i en strategi og en handlingsplan for retsstatsprincippet, hvori man skitserer de vigtigste udfordringer i retsstatssystemet, og den blev vedtaget i august 2021. Kosovo indførte et elektronisk sagsforvaltningssystem og oprettede et centralt strafferegistersystem, men der er dog stadig udfordringer. Landet har gjort en indsats for at gennemføre loven om mægling. Covid-19-pandemien påvirkede den effektive sagsbehandling og afholdelsen af (og den offentlige adgang til) retsmøder i Kosovo. Den nye regering har overvejet flere muligheder for en "screening" af dommerne og de offentlige anklagere. I den forbindelse giver den potentielle indførelse af en enkeltstående fuldstændig revurdering af alle anklagere og dommere anledning til alvorlig bekymring. En sådan proces bør kun betragtes som en ekstraordinær sidste udvej, når alle eksisterende redskaber og mekanismer til at sikre integriteten og bekæmpelsen af korruptionen hos retsvæsenets aktører er udtømt, og bør være i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder samt med Venedigkommissionens rådgivning.

Kosovo befinder sig på et tidligt stadium/har opnået et vist niveau af forberedelse med hensyn til **bekæmpelsen af korruption**. I rapporteringsperioden blev der gjort begrænsede fremskridt, herunder med hensyn til efterforskning og retsforfølgning af sager på højt niveau blandt resultaterne. Der er behov for en vedvarende indsats for at opnå mere proaktive efterforskninger, endelige retsafgørelser og endelig konfiskation af aktiver. Den særlige

anklagemyndighed blev styrket, da afdelingen for korruption og økonomisk kriminalitet blev operationel og det samlede antal ansatte steg. Lovpakken om bekæmpelse af korruption og den reviderede strafferetsplejelov er endnu ikke vedtaget. De retlige rammer for konfiskation er i kraft, men anvendes ikke konsekvent, og værdien af endeligt konfiskerede aktiver er fortsat lav. Generelt er korruption udbredt og giver fortsat anledning til alvorlig bekymring. På trods af den indsats, der er gjort, er der behov for en stærk og vedvarende politisk vilje til effektivt at imødegå systemiske korruptionsrisici samt en solid strafferetlig reaktion på korruption på højt niveau.

Kosovo befinder sig i en tidlig fase i **bekæmpelsen af organiseret kriminalitet**. Landet gjorde begrænsede fremskridt i rapporteringsperioden med hensyn til efterforskning og retsforfølgning af sager om organiseret kriminalitet. Den særlige anklagemyndighed blev styrket med yderligere specialiseret personale, og der blev gennemført målrettede uddannelsesaktiviteter. De effektive redskaber, der er omhandlet i straffeloven og loven om udvidede konfiskationsbeføjelser, skal dog stadig udnyttes fuldt ud af politi og anklagere. Der er behov for foranstaltninger for at styrke anklagemyndigheden og sikre, at der ikke sker politisk indblanding i alle retshåndhævende organers operationelle aktiviteter.

I juli 2020 indgik Europol og Kosovos politi en samarbejdsaftale. De yderligere aftaler, der er nødvendige for at gøre dette samarbejde operationelt, og som giver adgang til netværksprogrammet for sikker informationsudveksling (SIENA) og udveksling af forbindelsesofficerer, blev afsluttet i september 2021.

Der blev gjort fremskridt i **bekæmpelsen af terrorisme** i overensstemmelse med de mål, der er fastsat i gennemførelsesordningen for EU-Kosovo vedrørende den fælles handlingsplan for terrorbekæmpelse for Vestbalkan, navnlig med hensyn til rehabilitering og reintegration af fremmedkrigere og deres familier. Kosovos myndigheder skal være mere effektive i deres bestræbelser på at bekæmpe hvidvask af penge, og den gældende lovgivning bør bringes i overensstemmelse med gældende EU-ret og internationale standarder.

De retlige rammer garanterer stort set beskyttelsen af menneskerettighederne og de **grundlæggende rettigheder** i tråd med de europæiske standarder. Der er dog stadig behov for en yderligere indsats for at gennemføre dem fuldt ud og forbedre koordineringen af og tilsynet med politikker og lovgivning vedrørende grundlæggende rettigheder. Myndighederne er stadig afhængige af donorstøtte og -vejledning og er nødt til at påtage sig større ejerskab. Der skal gøres mere for effektivt at sikre rettighederne for personer, der tilhører mindretal, herunder romaer³ og ashkalier og fordrevne personer, for at sikre ligestilling mellem kønnene i praksis og for at fremme beskyttelsen af kulturarven. Med hensyn til **ytringsfrihed** har Kosovo et vist niveau af forberedelse og nyder godt af et pluralistisk og livligt mediemiljø. Der er dog stadig betænkeligheder med hensyn til offentlige smædekampagner, trusler og fysiske angreb på journalister. Den manglende finansielle bæredygtighed, som yderligere forværres af covid-19-pandemien, gør medierne sårbare over for politiske og forretningsmæssige interesser. Det offentlige radio- og TV-selskab er også stadig sårbart over for politisk indflydelse, og man mangler stadig at findes en holdbar løsning på finansieringen af selskabet.

Kosovos myndigheder gjorde fortsat fremskridt med hensyn til at forvalte både regulær **migration** og blandede migrationsstrømme i den vanskelige situation under covid-19-pandemien. Kosovo øgede sin indkvarteringskapacitet yderligere og styrkede beredskabet til at håndtere en øget tilstrømning af migranter.

³ Alle disse grupper behandles under den bredere samlebetegnelse "romaer" inden for EU-rammen for de nationale strategier for romaernes integration.

Med hensyn til de **økonomiske kriterier** har Kosovo gjort begrænsede fremskridt og befinder sig på et tidligt stadium i udviklingen af en fungerende markedsøkonomi. Økonomien havnede hurtigt i recession i 2020, men denne tendens vendte i første halvdel af 2021. Mangeårige strukturelle problemer, såsom manglen på økonomisk diversificering og afhængigheden af finansielle strømme fra diasporaen, gjorde Kosovo meget sårbart over for nedlukningen og rejserestriktionerne i forbindelse med pandemien. Som reaktion på krisen suspendede myndighederne de finanspolitiske regler og vedtog to finanspolitiske pakker. En kraftig stigning i udgifterne og faldende skatteindtægter resulterede i et stort budgetunderskud i 2020, men et opsving i skatteindtægterne bidrog til at opnå budgetoverskud i første halvdel af 2021. Der er kun sket få forbedringer af erhvervs klimaet. Udviklingen i den private sektor har fortsat været begrænset af en udbredt uformel økonomi, et langsomt og ineffektivt retsvæsen, en meget udbredt korruption og en generelt svag retsstat.

Kosovo har gjort begrænsede fremskridt og er på et tidligt stadium i stand til at **modstå konkurrencepresset og markeds kræfterne** i EU. Der er kun gjort få fremskridt med hensyn til at forbedre uddannelsernes kvalitet og afhjælpe kvalifikationskløften på arbejdsmarkedet. Kosovo har gjort visse fremskridt med hensyn til at forbedre vejinfrastrukturen og øge investeringerne i vedvarende energi, men den kulbaserede, forældede og upålidelige energiforsyning giver fortsat anledning til bekymring. Kosovo har gjort visse fremskridt hvad angår digitalisering af økonomien. Strukturelle ændringer sker kun langsomt, da økonomien fortsat er stærkt afhængig af små og meget små virksomheder, som ikke kan konkurrere internationalt, mens eksportstrukturen fortsat domineres af nogle få produkter, såsom uædle metaller.

Med hensyn til **gode naboskabsforbindelser og regionalt samarbejde** har Kosovo fortsat deltaget i de fleste regionale fora. Kosovo opretholdt generelt gode forbindelser med Albanien, Montenegro og Nordmakedonien. Der er ingen ændringer i Kosovos formelle forbindelser med Bosnien-Hercegovina, som ikke anerkender Kosovos uafhængighed, og de to opretholder en streng visumordning.

Med hensyn til **normaliseringen af forbindelserne med Serbien** fortsatte den EU-støttede dialog med møder på højt plan den 15. juni og 19. juli 2021 samt tre møder mellem chefforhandlerne. I rapporteringsperioden udpegede begge parter nye chefforhandlere og forhandlingsteam. Kosovo skal engagere sig konstruktivt og gøre en yderligere betydelig indsats for at gennemføre alle tidligere aftaler og bidrage til at nå frem til en omfattende juridisk bindende normaliseringsaftale med Serbien. Det er afgørende, at der hurtigst muligt indgås en sådan aftale, således at Kosovo og Serbien hver især kan gøre fremskridt på vejen mod EU-medlemskab.

Med hensyn til tilpasning til **europæiske standarder** blev der gjort visse fremskridt i rapporteringsperioden på områderne offentlige indkøb, statistikker og finanskontrol. På de fleste af de områder, der er omfattet af klynge 2 om det indre marked, har Kosovo et vist niveau af forberedelse, bl.a. fri bevægelighed for varer, kapital, selskabsret og intellektuel ejendomsret, mens landet er moderat forberedt på bevægelighed for arbejdstagere, tjenesteydelser og etableringsret samt finansielle tjenesteydelser. Kosovo befinder sig på et tidligt stadium i forberedelserne vedrørende konkurrence samt forbrugerpolitik og sundhedsbeskyttelse. I rapporteringsperioden gjorde Kosovo visse fremskridt på alle områder undtagen inden for forbrugerpolitik og sundhedsbeskyttelse, hvor der kun blev gjort begrænsede fremskridt. Inden for konkurrenceevne og inklusiv vækst er der gjort visse fremskridt på de fleste områder (told, beskatning, informationssamfundet og medier, erhvervs- og industripolitik), mens der kun er gjort begrænsede fremskridt inden for forskning, uddannelse og kultur. Landet gjorde visse fremskridt på politikområder i

forbindelse med den grønne dagsorden og bæredygtig konnektivitet, i energisektoren, men kun begrænsede fremskridt inden for transport, miljø og klimaændringer. På området ressourcer og landbrug er der kun gjort begrænsede fremskridt inden for landbrug, fødevarerikkerhed samt veterinær- og plantesundhedspolitik. Inden for handelspolitik er der gjort visse fremskridt med hensyn til at nedbringe Kosovos handelsunderskud, men Kosovo har endnu ikke ratificeret CEFTA's tillægsprotokoller om handelslettelser og handel med tjenesteydelser. Overordnet set skal Kosovo forbedre sin administrative kapacitet og koordinering på tværs af alle sektorer for at opnå en effektiv gennemførelse af gældende EU-ret.

Tyrkiet

Der er alvorlige mangler i den måde, som Tyrkiets **demokratiske institutioner** fungerer på. Tilbagegangen for demokratiet fortsatte i rapporteringsperioden. Der var fortsat strukturelle mangler i præsidentsystemet. De vigtigste henstillinger fra Europarådet og dets organer er endnu ikke blevet fulgt op. Parlamentet manglede fortsat de nødvendige midler til at stille regeringen til ansvar. Forfatningsstrukturen centraliserede fortsat beføjelserne hos præsidenten uden at sikre en sund og effektiv adskillelse af den udøvende, den lovgivende og den dømmende magt. Hvis der ikke er en effektiv kontrolmekanisme, er den udøvende magts demokratiske ansvarlighed begrænset til valg. Angrebene på oppositionspartierne fortsatte, herunder forfatningsdomstolens accept af et anklageskrift fra chefanklageren ved kassationsdomstolen med henblik på at forbyde det næststørste oppositionsparti, hvilket bidrog til at svække den politiske pluralisme i Tyrkiet. I løbet af rapporteringsperioden afskedigede præsidenten centralbankens direktør to gange.

Selv om undtagelsestilstanden ophørte i juli 2018, var visse retlige bestemmelser, der giver statslige myndigheder ekstraordinære beføjelser og bibeholder flere restriktive elementer fra undtagelsestilstanden, fortsat en del af lovgivningen, hvilket fortsat har betydelig indvirkning på demokratiet og de grundlæggende rettigheder. I juli 2021 vedtog Tyrkiets parlament et lovforslag, der forlænger varigheden af disse restriktive elementer af undtagelsestilstanden med yderligere et år. Undersøgelseskommissionen om undtagelsestilstanden har endnu ikke afsluttet sin undersøgelse af sagerne om offentligt ansatte, der blev afskediget ved dekret under undtagelsestilstanden.

Koalitionsregeringens pres på borgmestre fra oppositionspartier førte til en yderligere svækkelse af det lokale demokrati. Borgmestre fra oppositionspartierne var genstand for administrative og retlige undersøgelser. I den sydøstlige del af landet var de ved tvang afsatte borgmestre stadig udskiftet med regeringsrepræsentanter, hvorved borgerne blev nægtet deres valgte repræsentanter. I de fleste tilfælde har regeringsrepræsentanterne fortsat suspenderet byrådene. Hundrevis af lokale politikere og personer i folkevalgte embeder blev arresteret på grundlag af terrorrelaterede anklager.

Situationen i den sydøstlige del af landet var fortsat meget bekymrende. Regeringen gennemførte indenlandske og grænseoverskridende sikkerheds- og militæroperationer i Irak og Syrien. Sikkerhedssituationen var fortsat usikker i grænseområder med gentagne terrorhandlinger begået af Det Kurdiske Arbejderparti (PKK), som stadig står opført på EU's liste over personer, grupper og enheder, der er involveret i terrorhandlinger. EU fordømte utvetydigt PKK's angreb og udtrykte solidaritet med ofrenes familier. Selv om regeringen har en legitim ret til at bekæmpe terrorisme, er det vigtigt, at den gør det i overensstemmelse med retsstatsprincippet, menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder. Antiterrorforanstaltninger skal være forholdsmæssige. Der skete ingen udvikling vedrørende genoptagelsen af en troværdig politisk proces for at nå frem til en fredelig og holdbar løsning.

Menneskerettighedsorganisationer og oppositionspartier rapporterede om alvorlige krænkelse af menneskerettighederne begået af sikkerhedsstyrkerne.

Omkring 4 000 medlemmer og ledere af Folkets Demokratiske Parti (HDP) sidder fortsat fængslet, herunder en række parlamentsmedlemmer. I juni accepterede forfatningsdomstolen et anklageskrift med krav om et forbud mod HDP, som omfattede et forbud mod at beskæftige sig med politik rettet mod 451 HDP-ledere, herunder partiets medformænd samt alle tidligere og nuværende medlemmer af parlamentet og ledere samt indefrysning af partiets bankkonti. Anklagemyndigheden anmodede parlamentet om at ophæve næsten alle HDP-parlamentsmedlemmers immunitet.

Med hensyn til **civilsamfundsspørgsmål** fortsatte de alvorlige tilbageskridt. Civilsamfundet stod over for et konstant pres, og dets råderum til at operere frit er blevet stadig mindre, hvilket indskrænker dets ytrings- og foreningsfrihed. Den nye lov om forebyggelse af finansiering af spredning af masseødelæggelsesvåben giver anledning til bekymring på grund af mulige begrænsninger af menneskerettighedsforkæmpere og civilsamfundets aktiviteter.

De retlige og institutionelle rammer for sikkerheds- og efterretningssektoren forblev uændrede med styrket **civil kontrol med sikkerhedsstyrkerne** under præsidentsystemet. Regeringen tog skridt til en yderligere konsolidering af den civile kontrol med sikkerhedsstyrkerne.

Tyrkiet har et vist niveau af forberedelse/er moderat forberedt vedrørende **reformer af den offentlige forvaltning**. Landet gjorde ingen fremskridt i rapporteringsperioden. Tyrkiet mangler en omfattende dagsorden for reformer af den offentlige forvaltning og en ledende institution med ansvar for processen. Der var fortsat bekymring over ansvarligheden i forvaltningen og forvaltningen af menneskelige ressourcer. Det skorter stadig på politisk vilje til at gennemføre reformer. Selv om den politiske koordinering mellem de centrale statslige institutioner fortsat var stærk, er den politiske beslutningstagning ikke evidensbaseret eller deltagelsesbaseret. Politiseringen af administrationen fortsatte. Kvinder var fortsat kun repræsenteret i begrænset grad i de øverste dele af bureaukratiet.

Tyrkiets **retssystem** befinder sig i en tidlig fase af forberedelserne. De alvorlige tilbageskridt, der er konstateret siden 2016, fortsatte. Der var fortsat bekymring, navnlig over retsvæsenets systemiske mangel på uafhængighed og ubehørigt pres på dommere og anklagere. Den nye handlingsplan for menneskerettigheder indeholder visse positive foranstaltninger, men den afhjælper ikke nogen af de vigtigste mangler i forbindelse med retsvæsenets uafhængighed. Der er navnlig ikke planlagt nogen foranstaltninger for at forbedre respekten for princippet om magtens tredeling eller til at forbedre strukturen og udvælgelsesprocessen for medlemmer af dommer- og anklagerådet, hvilket Europarådets Venedigkommission og Europa-Kommissionen har fremsat henstillinger om længe. Selv om de blev frifundet, blev ingen af de dommere eller anklagere, der blev afskediget efter kupforsøget, genindsat. Manglen på objektive, meritbaserede, ensartede og forud fastsatte kriterier for ansættelse og forfremmelse af dommere og anklagere giver fortsat anledning til bekymring. Indsættelsen af fredsdommere på det strafferetlige område gav fortsat anledning til bekymring vedrørende deres jurisdiktion og praksis.

Med hensyn til **bekæmpelse af korruption** befandt Tyrkiet sig fortsat på et tidligt stadium i forberedelserne og gjorde ingen fremskridt i rapporteringsperioden. Landet oprettede ikke korruptionsbekæmpende organer i overensstemmelse med dets internationale forpligtelser. Manglerne ved den retlige ramme og den institutionelle arkitektur gav mulighed for ubehørig politisk indflydelse i efterforsknings- og retsforfølgelsesfaserne i korruptionssager. De offentlige institutioners ansvarlighed og gennemsigtighed skal forbedres. Manglen på en strategi og en handlingsplan for korruptionsbekæmpelse viste, at der ikke var vilje til

beslutsomt at bekæmpe korruption. De fleste af Europarådets henstillinger fra Sammenslutningen af Stater mod Korruption (Greco) er ikke blevet gennemført. Generelt er korruption udbredt og vækker stadig bekymring.

Tyrkiet har opnået et vist niveau af forberedelse med **bekæmpelsen af organiseret kriminalitet** og har gjort begrænsede fremskridt. Samarbejdet mellem Europol og Tyrkiet er baseret på en strategisk samarbejdsaftale, som trådte i kraft i juli 2004. Der foregår forhandlinger om en international aftale om udveksling af personoplysninger mellem Europol og de tyrkiske myndigheder med kompetence til at bekæmpe grov kriminalitet og terrorisme, hvilket kræver, at Tyrkiet ændrer sin lovgivning, så landet tilpasser sin databeskyttelseslovgivning til de europæiske standarder. Tyrkiet bør forbedre sine resultater inden for optrevling af kriminelle netværk og konfiskation af aktiver fra kriminelle aktiviteter. De retlige rammer for bekæmpelse af hvidvask af penge og terrorfinansiering skal forbedres i overensstemmelse med henstillingerne fra Den Finansielle Aktionsgruppe (FATF) og Venedigkommissionen vedrørende loven om forebyggelse af finansiering af spredning af masseødelæggelsesvåben. Der er behov for en indsats for at forbedre lovgivningen om cyberkriminalitet og vidnebeskyttelse.

Menneskerettighederne og de grundlæggende rettigheder blev fortsat forværret. Mange af de foranstaltninger, der blev indført under undtagelsestilstanden, er fortsat i kraft. Den retlige ramme omfatter generelle garantier for respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende rettigheder, men lovgivning og praksis skal stadig bringes i overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK) og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis. Omfattende restriktioner, der pålægges journalisters, forfatters, advokaters, akademikers, menneskerettighedsforkæmpers og kritiske røsters aktiviteter, har fortsat en negativ indvirkning på udøvelsen af deres frihedsrettigheder og har ført til selvensur. Tyrkiets afvisning af at gennemføre Menneskerettighedsdomstolens afgørelser, navnlig i sagerne om Selahattin Demirtaş og Osman Kavala, gav anledning til øget yderligere bekymring for retsvæsenets overholdelse af internationale og europæiske standarder. Tyrkiets udtræden af Istanbulkonventionen satte også spørgsmålstegn ved landets tilslutning til sådanne standarder. Den nye handlingsplan for menneskerettigheder, som lovede reformer på en række områder, behandler ikke kritiske spørgsmål.

Der var fortsat alvorlige tilbageskridt med hensyn til ytringsfrihed. Lovgivningen og gennemførelsen heraf, navnlig nationale bestemmelser om sikkerhed og bekæmpelse af terrorisme, var fortsat i strid med den europæiske menneskerettighedskonvention og andre internationale standarder og afveg fra Menneskerettighedsdomstolens retspraksis. Udbredelsen af oppositionens stemmer og ytringsfriheden blev påvirket negativt af det stigende pres og de restriktive foranstaltninger. Straffesager mod og domfældelser af journalister, menneskerettighedsforkæmpere, advokater, forfattere, oppositionspolitikere, studerende og brugere af sociale medier fortsatte.

Der skete yderligere alvorlige tilbageskridt på området forsamlings- og foreningsfrihed i lyset af gentagne forbud, uforholdsmæssige indgreb og overdreven magtanvendelse ved fredelige demonstrationer, efterforskninger, administrative bøder og retsforfølgelse af demonstranter for anklager om terrorrelaterede aktiviteter. Lovgivningen og gennemførelsen heraf er ikke i overensstemmelse med den tyrkiske forfatning, europæiske standarder eller internationale konventioner.

Rettighederne for de dårligst stillede grupper og personer, der tilhører minoriteter, skal beskyttes bedre. Romaerne forblev stort set udelukket fra formelle job, og deres levevilkår forværredes betydeligt. Kønsbaseret vold, forskelsbehandling, hadefuldt tale mod mindretal,

navnlig lesbiske, bøsser, biseksuelle, transkønnede, interkønnede og queerpersoner (LGBTIQ), giver stadig anledning til alvorlig bekymring.

Tyrkiet har gjort visse fremskridt med hensyn til **migrations- og asylpolitikken**. Efter hændelserne i marts 2020, hvor Tyrkiet aktivt tilskyndede migranter og flygtninge til at rejse til Europa via Grækenland, er situationen efterhånden blevet nedtrappet. Der er gjort visse fremskridt med hensyn til at styrke overvågnings- og beskyttelseskapaleteten ved den østlige landegrænse. Erklæringen fra EU og Tyrkiet fra marts 2016 gav fortsat resultater, og Tyrkiet spillede fortsat en central rolle med hensyn til at sikre en effektiv styring af migrationsstrømmene langs den østlige Middelhavsroute. Tilbagesendelsen af irregulære migranter fra de græske øer i henhold til erklæringen fra EU og Tyrkiet blev imidlertid suspenderet af Tyrkiet under henvisning til covid-19-restriktioner. Genbosætningerne fra Tyrkiet til EU blev imidlertid genoptaget i juli 2020 på trods af restriktionerne. Selv om antallet af irregulære indrejser til Grækenland faldt, blev smuglerruterne til Italien og til de regeringskontrollerede områder i Cypern anvendt i stigende grad. Tyrkiet har endnu ikke gennemført bestemmelserne om tredjelandsstatsborgere i tilbagetagelsesaftalen mellem EU og Tyrkiet, selv om disse trådte i kraft i oktober 2017. Samlet set var antallet af ulovlige grænsepassager mellem Tyrkiet og Grækenland stadig betydeligt lavere end før vedtagelsen af erklæringen fra EU og Tyrkiet.

Tyrkiet fortsatte med at gøre en betydelig indsats for at huse og opfylde behovene hos det største flygtningesamfund i verden. Der blev indgået kontrakter om det fulde driftsbudget på 6 mia. EUR under faciliteten for flygtninge ved udgangen af 2020, og der blev udbetalt over 4,2 mia. EUR i august 2021. Der er behov for effektive integrationsforanstaltninger for at håndtere den fortsatte tilstedeværelse af flygtninge i landet. Adgangen til folkesundhed for migranter og flygtninge bør forbedres. Ingen af de udestående benchmarks for visumliberalisering blev opfyldt. Tyrkiet skal stadig tilpasse sin lovgivning yderligere til gældende EU-ret om visumpolitik.

Tyrkiets stadig mere assertive **udenrigspolitik** kolliderede fortsat med EU's prioriteter under FUSP, navnlig på grund af landets støtte til militære aktioner i Kaukasus, Syrien og Irak. Selv om den institutionelle ramme, der gør det muligt for Tyrkiet at deltage i FUSP og den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP), er på plads, var graden af Tyrkiets tilpasning fortsat meget lav, omkring 14 %. Tyrkiets militære støtte i Libyen, herunder udsendelse af fremmedkrigere til landet, og landets vedvarende kritik af og manglende samarbejde med operation IRINI skader EU's effektive bidrag til gennemførelsen af FN's våbenembargo og har ført til modstridende tilgange til Libyen. Tyrkiet ønsker et stabilt og velstående Syrien, et mål, landet deler med EU. Tyrkiet fortsatte imidlertid sine egne militære aktioner i det nordlige Syrien, herunder gennem tyrkiskstøttede militser. Samtidig øgede Tyrkiet leveringen af basale tjenester og udvidede sine infrastrukturnet i det nordlige Syrien.

I november 2020 forlængede Rådet varigheden af de eksisterende rammer for restriktive foranstaltninger som reaktion på Tyrkiets uautoriserede boreaktiviteter i det østlige Middelhav. I sine konklusioner fra december 2020 fordømte Det Europæiske Råd på det kraftigste Tyrkiets ensidige handlinger, provokationer og eskalerede retorik over for EU, EU's medlemsstater og de europæiske ledere. Spændingerne i det østlige Middelhavsområde aftog fra begyndelsen af 2021. Tyrkiet indstillede sine ulovlige kulbrinteefterfølgingsaktiviteter i Grækenlands og Cyperns havområder. I begyndelsen af oktober forhindrede tyrkiske krigsskibe imidlertid fartøjet Nautical Geo i at foretage en undersøgelse i Cyperns eksklusive økonomiske zone, og Tyrkiet udstedte et NAVTEX til gennemførelse af seismiske undersøgelser, som ville omfatte dele af Cyperns eksklusive økonomiske zone. Desuden fortsatte Tyrkiet med at træffe foranstaltninger til at ændre status for den indhegnede bydel Varosha med uacceptable ensidige beslutninger, der er i strid med de relevante resolutioner

fra FN's Sikkerhedsråd, nr. 550 (1984) og 789 (1992). EU har på det kraftigste fordømt Tyrkiets ensidige skridt og de uacceptable erklæringer, som den tyrkiske præsident og lederen af det tyrkisk-cypriotiske samfund fremsatte den 20. juli 2021 om den yderligere genåbning af den indhegnede bydel Varosha i Cypern, og opfordrede landet til omgående at bringe disse handlinger til ophør og til at afvikle alle de skridt, der er taget over for Varosha siden oktober 2020.

EU har gentagne gange understreget behovet for at respektere EU-medlemsstaternes suveræne rettigheder, som omfatter retten til at indgå bilaterale aftaler og efterforske og udnytte deres naturressourcer i overensstemmelse med gældende EU-ret og folkeretten, herunder FN's havretskonvention. Tyrkiet skal utvetydigt forpligte sig til at opretholde gode naboskabsforbindelser, overholde internationale aftaler og til fredelig bilæggelse af tvister i overensstemmelse med De Forenede Nationers pagt, om nødvendigt ved hjælp af Den Internationale Domstol.

Tyrkiet har ikke sikret en fuldstændig og ikkediskriminerende gennemførelse af tillægsprotokollen til associeringsaftalen mellem EU og Tyrkiet og fjernelse af alle hindringer for den frie bevægelighed for varer, herunder restriktioner for direkte transportforbindelser med Cypern. Der er ikke gjort fremskridt med normaliseringen af de bilaterale forbindelser med Republikken Cypern, og de uformelle drøftelser i april 2021 har ikke banet vejen for en genoptagelse af de formelle forhandlinger.

Ved Det Europæiske Råd i marts 2021 og juni 2021 mindede man om Den Europæiske Unions strategiske interesse i et stabilt og sikkert miljø i det østlige Middelhavsområde og i udviklingen af et samarbejdsbaseret og gensidigt fordelagtigt forhold til Tyrkiet. I lyset af indstillingen af de ulovlige boreaktiviteter, genoptagelsen af de bilaterale forhandlinger mellem Grækenland og Tyrkiet og de kommende drøftelser om Cypern-problemet i FN-regi tilbød lederne at fremme en mere positiv dynamik i forbindelserne mellem EU og Tyrkiet. Med henblik herpå gav de udtryk for, at de er rede til at samarbejde med Tyrkiet på en trinvis, forholdsmæssig og reversibel måde på en række områder af fælles interesse under forudsætning af, at Tyrkiet opfylder de betingelser, der er fastsat i tidligere konklusioner fra Det Europæiske Råd, og at nedtrapningen i det østlige Middelhav opretholdes. Lederne opfordrede Tyrkiet til at afholde sig fra at gennemføre nye provokationer eller ensidige handlinger i strid med folkeretten. Under hensyntagen til den fælles meddelelse bekræftede de på ny, at Den Europæiske Union i tilfælde af sådanne handlinger er fast besluttet på at anvende de instrumenter og muligheder, den har til rådighed, til at forsvare Unionens og medlemsstaternes interesser og til at opretholde regional stabilitet.

Tyrkiet fastholdt fortsat gyldigheden af den tyrkisk-libyske afgrænsning i Middelhavet og deres militære aftaler fra 2019. EU mener, at dette er en krænkelse af tredjelandes suveræne rettigheder, at det ikke er i overensstemmelse med havretten, og at det ikke indebærer nogen retlige konsekvenser for tredjelande.

For så vidt angår de **økonomiske kriterier** er den tyrkiske økonomi langt fremme, men der er ikke sket fremskridt i rapporteringsperioden, og der er fortsat alvorlige bekymringer over økonomiens funktion. Myndighederne traf en lang række omfattende foranstaltninger for at øge den indenlandske efterspørgsel og afbøde de økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien. Som følge heraf kom økonomien sig hurtigt efter krisen og nåede allerede niveauet før krisen i tredje kvartal af 2020. Trods en stærk politisk reaktion på krisen underminerede svagheder i den institutionelle og politiske koordinering troværdigheden og effektiviteten af myndighedernes foranstaltninger, og ubalancerne blev større. Det makroøkonomiske policy-mix var for afhængigt af lånemulighederne, mens de direkte finanspolitiske støtteforanstaltninger var temmelig begrænsede i betragtning af omfanget af de

sociale og arbejdsmarkedsmæssige udfordringer. Den kraftige vækst i pengemængden sidste år svækkede liraen, øgede inflationen og dollariseringen og udløste udgående strømme fra porteføljen. Dækningen af underskuddet på de løbende poster i 2019 viste sig at være kortvarig, og de eksterne ubalancer er fortsat en kilde til stor sårbarhed. Pengepolitikken blev strammet op i efteråret 2020, men den pludselige afskedigelse af centralbankchefen i marts 2021, kun fire måneder efter hans udnævnelse, skabte ustabilitet på de finansielle markeder og satte spørgsmålstejn ved myndighedernes tilsagn om at nedbringe inflationen.

De institutionelle og lovgivningsmæssige rammer svækkedes yderligere, og der er vedvarende problemer med forudsigeligheden, gennemsigtigheden og gennemførelsen af bestemmelserne. Det var fortsat dyrt og langsomt at udtræde af markedet. Den uformelle sektor gik tilbage under krisen, men tegner sig stadig for en stor del af økonomien. Statens indgriben i prisfastsættelsesmekanismerne fortsætter. Tildelingen af statsstøtte savner passende regler for gennemførelse, håndhævelse og gennemsigtighed. Understøttet af en lempelig pengepolitik frem til efteråret 2020 og gunstige lovgivningsmæssige foranstaltninger steg bankernes udlån kraftigt, hvilket især blev stimuleret af statsejede banker. Banksektoren var fortsat velkapitaliseret og nød godt af lovbestemt henstand og andre kriseafbødende foranstaltninger. Pandemien havde en meget negativ indvirkning på arbejdsmarkedet og på fattigdommen. Antallet af ikke-registreret arbejdsløse steg betydeligt, og beskæftigelsen faldt til et langt lavere niveau end for få år siden. Kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet og beskæftigelse var fortsat særlig lav. Andelen af unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse, steg.

Tyrkiet har gjort begrænsede fremskridt og har et godt niveau af forberedelse med hensyn til at opnå kapacitet til at modstå konkurrencepresset og markeds kræfterne i EU. Trods visse fremskridt med hensyn til at forbedre adgangen til uddannelse varer misforholdet mellem uddannelsessystemet og arbejdsmarkedets behov ved. Udgifterne til forskning og udvikling steg fortsat langsomt, men lå stadig et godt stykke under regeringens mål. Takket være gunstige finansieringsvilkår og lån på lempelige vilkår steg investeringsaktiviteten i 2020. Der blev gjort fremskridt med hensyn til diversificering af energiforsyningen og udvikling af sektoren for vedvarende energi. Udvidelsen af praksissen med krav om lokalt indhold gav fortsat anledning til bekymring. EU's relative andel af Tyrkiets udenrigshandel steg en smule trods Tyrkiets omfattende afvigelser fra sine forpligtelser i henhold til toldunionen mellem EU og Tyrkiet.

Hvad angår **evnen til at påtage sig forpligtelserne ved medlemskab** var Tyrkiets tilpasning til gældende EU-ret meget begrænset og skete primært på et ad hoc-grundlag.

Klyngen for det indre marked er afgørende for, at toldunionen kan fungere godt, og for at Tyrkiet kan integreres i EU's indre marked. Tyrkiet har opnået et godt niveau af forberedelse på varenes frie bevægelighed. Selv om landet fortsatte med at tilpasse sig den tekniske EU-lovgivning under den "nye og globale metode", findes der stadig tekniske handelshindringer, som hindrer toldunionen i at fungere korrekt. Forberedelserne på områderne fri bevægelighed for arbejdstagere og etableringsret samt fri udveksling af tjenesteydelser befinder sig på et tidligt stadium, da mange erhverv er lukkede for EU-borgere. Tyrkiet er moderat forberedt på frie kapitalbevægelser, navnlig på grund af de betydelige resterende hindringer for erhvervelse af aktiver og fast ejendom. Landet forbedrede sin retlige ramme for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme. Landet har opnået et godt niveau af forberedelse med hensyn til den lovgivningsmæssige tilpasning af forbruger- og sundhedsbeskyttelsen, hvilket bevises af Tyrkiets stærke vaccinationskampagne mod covid-19. På begge områder er der imidlertid behov for at styrke den administrative kapacitet, høringer og koordinering blandt interessenterne. Tyrkiet har opnået et vist niveau af forberedelse inden for konkurrencepolitikken. Der mangler fortsat regler for gennemførelse af

statsstøtte, håndhævelse og gennemsigtighed, og den institutionelle struktur er stadig ufuldstændig. I klyngen om konkurrenceevne og inklusiv vækst har der hovedsagelig været tilbagegang med hensyn til de økonomirelaterede kapitler. Dette var navnlig tilfældet for erhvervs- og industripolitik, hovedsagelig fordi Tyrkiet har indført foranstaltninger, der er uforenelige med EU's industripolitiske principper, og for den økonomiske politik og pengepolitikken, hvilket er udtryk for et øget politisk pres på centralbanken. Der var også tilbagegang på området socialpolitik og beskæftigelse i forbindelse med indskrænkningen af fagforeningsrettigheder, manglen på reel social dialog og vedvarende uformel økonomisk aktivitet. Selv om Tyrkiet er moderat forberedt på skatteområdet, er der behov for en klar strategi, hvor man undgår hyppige ændringer i skattesatserne og muliggør udveksling af skatteoplysninger med alle EU's medlemsstater. Tyrkiet har fortsat et godt niveau af forberedelse vedrørende toldunionen, men har gjort begrænsede fremskridt, herunder med hensyn til dens gennemførelse. Tyrkiets afvigelser fra sine forpligtelser i henhold til toldunionen mellem EU og Tyrkiet fortsætter og bidrager til et stort antal handelsmæssige irritationsmomenter. Tyrkiet har et vist niveau af forberedelse inden for informationssamfundet og medier. Tilbagegangen fortsatte, hovedsagelig på grund af utilstrækkelig konkurrence, koncentration af medieejerskab og tilsynsmyndighedernes manglende uafhængighed. Tyrkiets forberedelser inden for videnskab og forskning er langt fremme, og landet fortsatte med at gennemføre handlingsplanen for at styrke den nationale forsknings- og innovationskapacitet og tilpasse sig det europæiske forskningsrum (EFR). Tyrkiet er moderat forberedt inden for uddannelse og kultur og skal yderligere forbedre inklusiv uddannelse med særligt fokus på piger og børn fra dårligt stillede grupper.

Med hensyn til klyngen om den grønne dagsorden og bæredygtig konnektivitet er Tyrkiet moderat forberedt inden for transport- og energipolitikker. Landet har gjort visse fremskridt med hensyn til energi- og transportnet, idet anlæggelsen af jernbanelinjen Halkali-Kapikule, der forbinder den bulgarske grænse med Istanbul, fortsætter. Tyrkiet har et vist niveau af forberedelse med hensyn til miljø- og klimaændringer og står over for kritiske miljø- og klimaudfordringer, både med hensyn til afbødning og tilpasning. Landet gjorde visse fremskridt, herunder ratifikationen af Parisaftalen om klimaændringer og øget kapacitet inden for affaldshåndtering, spildevandsbehandling og tilpasning af lovgivningen, men håndhævelsen og gennemførelsen er fortsat svag. Tyrkiet er nødt til at følge op med et øget nationalt bestemt bidrag i henhold til Parisaftalen, langsigtede strategiske dekarboniseringsplaner og tilpasningsplaner samt passende lovgivning, der afspejler dem på nationalt plan. Med hensyn til klyngen, der omfatter ressourcer, landbrug og samhørighed, opnåede Tyrkiet et vist niveau af forberedelse inden for landbrug og udvikling af landdistrikter. Der var dog tale om tilbagegang i rapporteringsperioden, da landets landbrugspolitik afveg fra hovedprincipperne i EU's fælles landbrugspolitik. Tyrkiet er en stor eksportør af fødevarer til EU og har kun gjort begrænsede fremskridt inden for fødevarer sikkerhed samt veterinær- og plantesundhedspolitik. Tyrkiet skal gøre yderligere fremskridt med hensyn til at opfylde EU's standarder, navnlig vedrørende pesticidrester. Landet har gjort gode fremskridt på fiskeriområdet med hensyn til gennemførelse af fiskerilovgivning, ressource- og flådeforvaltning samt inspektion og kontrol. Tyrkiet er moderat forberedt inden for regionalpolitik og samordning af strukturinstrumenterne. Samlet set gjorde landet visse fremskridt på dette område, navnlig med hensyn til at fremskynde absorptionen af IPA II-midler og med at afhjælpe visse strukturelle svagheder. Tyrkiet har opnået et vist niveau af forberedelse med hensyn til finansielle og budgetmæssige bestemmelser og har i rapporteringsperioden gjort begrænsede fremskridt med at styrke den administrative kapacitet eller udforme gennemførelsesbestemmelser med henblik på korrekt anvendelse af ordningen for egne indtægter.

Tyrkiet er moderat forberedt på området eksterne forbindelser, navnlig på grund af de fortsatte afvigelser fra den fælles toldtarif og den fælles handelspolitik. Landet gjorde begrænsede fremskridt i rapporteringsperioden, hvor det lykkedes at indgå en handelsaftale med Det Forenede Kongerige efter aftalen mellem EU og Det Forenede Kongerige. Tyrkiet har et vist niveau af forberedelse inden for udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik. Der var tilbagegang inden for rammerne af den politiske dialog om udenrigs- og sikkerhedspolitik, idet Tyrkiets stadig mere assertive udenrigspolitik kolliderede med EU's prioriteter under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Generelt er der på mange områder behov for en betydelig yderligere indsats for at tilpasse lovgivningen til EU-retten. På alle områder er der behov for en betydelig forbedring af gennemførelsen og håndhævelsen. For at Tyrkiet kan opnå yderligere fremskridt, er der behov for sikring af de regulerende myndigheders uafhængighed og udvikling af den administrative kapacitet.

Bilag 2 — STATISTISKE DATA (pr. 9.9.2021)

Demografi	Bemærkning	Montenegro		Nordmakedonien		Albanien		Serbien		Tyrkiet		Bosnien-Hercegovina		Kosovo		EU-27	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Samlet befolkning (1 000 indb.)		622 s	622 s	2 075 es	2 077 s	2 870 s	2 862 s	7 001 s	6 964 s	80 811 s	82 004 s	3 500 s	3 492 ps	1 799 es	1 796 s	446 209 ps	446 446 bps
Andel af den samlede befolkning i alderen 15-64 (%)		67,2 s	66,9 s	69,9 s	69,6 s	68,8 s	68,7 s	65,7 s	65,3 s	67,9 s	67,8 s	:	:	66,8 s	67,1 s	64,8 ps	64,6 bps
Bruttototal for naturlige befolkningsændringer (pr. 1 000 indbyggere)		1,2	1,0	0,8	-0,3	2,5	2,3	-5,4	-5,3	10,1	9,1	-2,4 p	:	7,7	6,9	-1,0 ep	-1,1 bep
Forventet levetid ved fødslen, mænd (år)		74,5	74,0	74,6	74,7	77,4	77,6	73,5	73,4	76,2	76,4	:	:	:	:	78,2 ep	78,5 bep
Forventet levetid ved fødslen, kvinder (år)		79,3	79,5	78,8	78,6	80,5	80,7	78,4	78,6	81,6	81,8	:	:	:	:	83,7 ep	84,0 bep

Arbejdsmarked	Bemærkning	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Erhvervsfrekvens for personer i alderen 20-64: Andel af befolkningen i alderen 20-64, der er erhvervsaktiv (%)		70,5	71,8	70,4	71,5	74,8 ew	75,9 ew	72,5	72,9	62,3	62,2	58,4 w	59,0 w	46,6 w	45,2 w	77,9	78,2
Erhvervsfrekvens for mænd i alderen 20-64: Andel af den mandlige del af befolkningen i alderen 20-64, der er erhvervsaktiv (%)		78,6	79,2	84,2	83,4	84,5 ew	84,4 ew	80,2	80,1	83,8	83,3	71,7 w	71,3 w	72,7 w	67,3 w	84,0	84,2
Erhvervsfrekvens for kvinder i alderen 20-64: Andel af den kvindelige del af befolkningen i alderen 20-64, der er erhvervsaktiv (%)		62,5	64,4	56,3	59,3	65,4 ew	67,6 ew	64,8	65,6	40,8	41,1	45,0 w	46,9 w	20,7 w	23,2 w	71,8	72,2
Beskæftigelsesfrekvens i aldersgruppen 20-64 (% af den samlede befolkning)																	
I alt		59,8	60,8	56,1	59,2	65,6 ew	67,1 ew	63,1	65,2	55,6	53,8	47,7 w	49,7 w	33,2 w	34,2 w	72,3	73,1
Mænd		66,7	67,5	66,6	69,7	73,9 ew	74,7 ew	70,5	72,1	76,0	73,2	59,5 w	61,6 w	52,6 w	53,0 w	78,2	78,9
Kvinder		52,9	54,2	45,2	48,4	57,4 ew	59,7 ew	55,8	58,2	35,2	34,4	35,8 w	38,0 w	14,1 w	15,6 w	66,4	67,2

Arbejdsmarkedet, fortsat:	Bemærkning	Montenegro		Nordmakedonien		Albanien		Serbien		Tyrkiet		Bosnien-Hercegovina		Kosovo		EU-27	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Personer i alderen 15-24 år, som ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse, % af befolkningen i denne aldersgruppe		16,2	17,3	24,1	18,1	26,5 w	25,5 w	16,5	15,3	24,4	26,0	21,6 w	21,0 w	30,1 w	32,7 w	10,5	10,1
Personer i alderen 15-29 år, som ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse, % af befolkningen i denne aldersgruppe		21,0	21,3	29,8	24,5	28,6 w	26,6 w	20,1	19,0	27,6	29,5	25,5 w	25,0 w	37,3 w	39,9 w	13,1	12,6
Beskæftigelse fordelt på hovedsektorer																	
Landbrug, skovbrug og fiskeri (%)		8,0 s	7,1 s	15,7 s	13,9 s	37,4 ew	36,4 ew	15,9 s	15,6 s	18,4 s	18,1 s	15,7 w	18,0 w	3,5 w	5,2 w	4,5 s	4,3 s
Industri (%)		9,9 s	9,5 s	23,9 s	24,1 s	12,7 ew	13,1 ew	22,5 s	22,6 s	19,7 s	19,8 s	23,5 w	23,8 w	14,3 w	15,1 w	18,2 s	18,1 s
Byggesektor (%)		9,0 s	9,9 s	7,4 s	7,0 s	7,0 ew	7,0 ew	4,4 s	4,8 s	6,9 s	5,5 s	8,7 w	7,9 w	11,9 w	12,6 w	6,7 s	6,7 s
Tjenesteydelser (%)		72,5 s	73,1 s	52,9 s	55,0 s	42,9 ew	43,5 ew	57,2 s	56,9 s	54,9 s	56,6 s	52,1 w	50,3 w	70,3 w	67,1 w	69,9 s	70,1 s
Personer ansat i den offentlige sektor som andel af den samlede beskæftigelse, personer i alderen 20-64 (%)	1) 2)	31,7 w	29,3 w	:	:	15,9 ew	15,3 ew	27,3 w	26,6 w	15,4 w	16,8 w	18,4 w	17,2 w	30,8 w	27,6 w	:	:
Personer ansat i den private sektor som andel af den samlede beskæftigelse, personer i alderen 20-64 (%)	3) 2)	63,9 bw	66,5 w	:	:	84,1 ew	84,7 ew	72,7 w	73,4 w	84,6 w	83,2 w	81,6 w	82,8 w	69,2 w	72,4 w	:	:
Arbejdsløshed (% af den samlede arbejdsstyrke)																	
I alt		15,2	15,2	20,8	17,3	12,3 ew	11,5 ew	12,8	10,5	10,9	13,7	18,5 w	15,9 w	29,4 w	25,5 w	7,3	6,7
Mænd		15,3	14,7	21,3	16,5	12,7 ew	11,6 ew	12,1	10,0	9,6	12,4	17,3 w	13,8 w	28,3 w	22,4 w	7,0	6,4
Kvinder		15,1	15,7	19,9	18,4	11,9 ew	11,4 ew	13,8	11,2	13,8	16,5	20,5 w	19,0 w	33,3 w	34,4 w	7,6	7,1
Unge i alderen 15-24		29,4	25,2	45,4	35,6	28,3 ew	27,2 ew	29,7	27,5	20,2	25,2	38,8 w	33,8 w	55,4 w	49,4 w	16,1	15,1
Langtidsledige (>12 måneder)		11,4	12,0	15,5	12,4	8,3 ew	7,3 ew	6,5	5,3	2,4	3,2	15,2 w	12,1 w	17,2 w	16,2 w	3,1	2,6
Gennemsnitlig nominal månedlig løn (EUR)	4)	16,2	17,3	24,1	18,1	26,5 w	25,5 w	16,5	15,3	24,4	26,0	21,6 w	21,0 w	30,1 w	32,7 w	10,5	10,1

Uddannelse	Bemærkning	Montenegro		Nordmakedonien		Albanien		Serbien		Tyrkiet		Bosnien-Hercegovina		Kosovo		EU-27	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Unge, der forlader uddannelsessystemet tidligt: procentdel af befolkningen i alderen 18-24, som højst har afsluttet en sekundæruddannelse på første trin og ikke er i gang med yderligere uddannelse (%)		4,6	5,0	7,1	7,1	17,4 w	16,3 w	6,8	6,6	31,0	28,7	5,4 w	3,8 w	9,6 w	8,2 w	10,5	10,2
Offentlige udgifter til uddannelse i forhold til BNP (%)		:	:	:	:	3,2 psw	:	3,6 sw	:	4,3	:	:	:	4,5 sw	:	:	:
Procentdel af befolkningen i alderen 20-24 år, som højst har afsluttet en sekundæruddannelse på første trin, i alt		:	4,8	8,1	8,1	:	:	7,5	7,5	41,4	38,0	:	:	12,9 w	8,6 w	16,8	16,5
Procentdel af befolkningen i alderen 20-24 år, som højst har afsluttet en sekundæruddannelse på første trin, mænd		:	:	6,5	6,4	:	:	7,7	7,3	41,8	39,5	:	:	12,0 w	7,7 w	19,3	19,0
Procentdel af befolkningen i alderen 20-24 år, som højst har afsluttet en sekundæruddannelse på første trin, kvinder		:	:	9,7	9,9	:	:	7,3	7,6	40,9	36,6	:	:	14,0 w	9,6 w	14,2	13,8
Procentdel af befolkningen i alderen 20-24 år med en sekundæruddannelse på andet trin eller en postsekundær ikke-tertiæruddannelse, i alt		84,6	82,4	82,5	83,7	:	:	85,6	85,9	37,4	39,8	87,1 w	87,3 w	78,9 w	78,9 w	66,9	66,6
Procentdel af befolkningen i alderen 20-24 år med en sekundæruddannelse på andet trin eller en postsekundær ikke-tertiæruddannelse, mænd		88,2	85,3	87,0	87,6	:	:	87,3	88,1	40,2	41,7	89,4 w	89,9 w	81,0 w	83,3 w	67,6	67,3
Procentdel af befolkningen i alderen 20-24 år med en sekundæruddannelse på andet trin eller en postsekundær ikke-tertiæruddannelse, kvinder		80,7	79,3	77,8	79,4	:	:	83,8	83,7	34,6	37,9	84,4 w	84,1 w	76,6 w	73,9 w	66,2	65,8
Procentdel af befolkningen i alderen 30-34 år med en		32,4	36,8	33,3	35,7	27,3 ew	31,3 ew	32,8	33,5	28,8	31,4	23,5 w	22,5 w	20,9 w	24,5 w	39,4	40,3

tertiæruddannelse, i alt																	
Procentdel af befolkningen i alderen 30-34 år med en terciæruddannelse, mænd		29,3	35,4	26,4	32,1	22,5 ew	27,1 ew	26,4	26,9	30,2	32,7	18,8 w	17,3 w	20,9 w	22,5 w	34,1	35,1
Procentdel af befolkningen i alderen 30-34 år med en terciæruddannelse, kvinder		35,5	38,1	40,4	39,4	33,2 ew	36,6 ew	39,4	40,4	27,4	30,0	28,4 w	28,6 w	20,8 w	26,8 w	44,8	45,6

Nationalregnskaber	Bemærkning	Montenegro		Nordmakedonien		Albanien		Serbien		Tyrkiet		Bosnien-Hercegovina		Kosovo		EU-27		
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	
Bruttonationalprodukt																		
I løbende priser (mia. EUR)		4 663	4 951	10 744	11 209 p	12 828	13 753 p	42 892	45 970	658 464	679 510	17 100	18 046	6 672	7 056	13 519 807	13 983 467	
Pr. indbygger (EUR)		7 490	7 960	5 170 e	:	4 480	4 820 p	6 140	6 620	8 090	8 230	4 885 s	5 168 ps	3 740 es	3 956 s	30 270	31 250	
I købekraftsstandarder (KKS) pr. indbygger		14 890	16 020	11 560 e	:	9 360	9 840 p	12 250	12 990	19 530	18 940	9 800	10 300	:	:	30 850	31 920	
I købekraftsstandarder (KKS) pr. indbygger, i forhold til EU-gennemsnittet (EU-27 = 100)		48,3	50,2	37,5	:	30,4	30,8	39,7	40,7	63,3	59,3	31,7 s	32,3 s	:	:	100	100	
Reel årlig ændring (mængde) sammenlignet med det foregående år (%)		5,1	:	2,9	3,2 p	:	:	4,5	4,2	3,0	0,9	3,7	2,8	3,4	4,8	2,1	1,6	
Bruttoværditilvækst fordelt på hovedsektorer																		
Landbrug, skovbrug og fiskeri (%)		8,2	7,9	9,8	9,3 p	21,1	21,0 p	7,7	7,2	6,4	7,1	6,9	6,6	8,1	9,0	1,8	1,8	
Industri (%)		12,5	11,9	21,5	20,7 p	14,1	13,8 p	25,4	24,0	24,9	24,2	23,9	23,1	24,2	23,4	20,2	19,8	
Byggesektor (%)		7,0	7,9	6,2	6,4 p	10,3	9,8 p	5,4	6,9	7,9	6,0	4,8	5,0	10,4	10,1	5,3	5,5	
Tjenesteydelser (%)		72,4 s	72,2 s	62,6 s	63,6 ps	54,6 s	55,4 ps	61,6 s	61,9 s	60,7 s	62,8 s	64,4 s	65,3 s	57,2 s	57,5 s	72,7 s	73,0 s	

Betalingsbalance																		
Udenlandske direkte nettoinvesteringer (ind- og udgående), netto (mio. EUR)	20) 23) 24)	322,5 w	305,1 w	603,7 w	363,3 w	1 022,2 w	1 036,3 w	3 156,5 w	3 551,1 w	7 937,3 w	5 473,9 w	507,1 w	354,5 w	225,8 w	188,4 w	- 58382,8 s	25685,2 s	
Udenlandske direkte nettoinvesteringer (ind- og udgående), netto (% af BNP)		6,92 sw	:	5,64 psw	:	8,00 sw	:	7,44 sw	:	:	:	2,56 sw	:	:	:	-0,4 s	0,2 s	
Udenlandske direkte nettoinvesteringer (ind- og udgående) i forhold til EU-27 (mio. EUR)	20) 23) 25)	-59,0 s	40,0 s	290,0 w	193,0 s	215,6 w	610,3 s	1 837,4 w	2 186,0 s	1 425,4 s	-325,5 w	293,4 w	200,1 w	45,7 s	152,5 s	- 44 692,0 s	12 492,4 s	
Udenlandske direkte nettoinvesteringer (ind- og udgående) i forhold til EU-27 (% af BNP)	25) 26)	-1,27 s	0,81 s	2,70 sw	1,72 ps	1,68 sw	4,44 ps	4,28 sw	4,76 s	0,22 s	-0,05 sw	1,72 sw	1,11 sw	0,69 s	2,16 s	-0,33 s	0,09 s	
Overførsler i % af BNP		4,89 s	4,83 s	1,86 s	1,75 ps	5,22 s	5,11 ps	5,01 s	5,83 s	0,05 s	0,02 s	8,52 s	8,36 s	12,00 s	12,07 s	0,15 s	0,15 s	

Udenrigshandel med varer	Bemærkning	Montenegro		Nordmakedonien		Albanien		Serbien		Tyrkiet		Bosnien-Hercegovina		Kosovo		EU-27	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Andel af eksporten til EU-27-lande i værdi af den samlede eksport (%)		43,1 s	37,0 s	80,3 s	78,5 s	75,9 s	76,4 s	67,0 s	66,3 s	43,3 s	42,2 s	72,2 s	72,3 s	27,5 s	33,2 s	:	:
Andel af importen fra EU-27-lande i værdi af den samlede import (%)		47,1 s	47,0 s	52,9 s	50,8 s	60,0 s	57,7 s	55,9 s	54,7 s	32,9 s	31,6 s	59,7 s	61,1 s	42,7 s	49,1 s	:	:
Handelsbalance (i mio. EUR)		-2 154	-2 185	-1 804	-2 040	-2 596	-2 843	-4 424	-5 356	-46 047	-27 836	-3 770	-4 093	-2 980	-3 114	148224,8	191345,8
International handel med varer og tjenesteydelser i forhold til BNP																	
Import (% af BNP)		66,7	64,8	72,8	76,5 p	45,2	45,0 p	59,1	61,0	31,3	29,9	57,3	55,2	57,3	56,4	45,4	45,9
Eksport (% af BNP)		42,9	43,7	60,4	62,3 p	31,6	31,3 p	50,4	51,0	31,2	32,7	42,5	40,5	29,1	29,3	49,3	49,4

Offentlige finanser	Bemærkning	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
** Offentligt overskud (+)/underskud (-) (% af BNP)		-4,6 w	-2,0 w	-1,8 w	-2,0 w	-1,6 w	-1,9 w	0,6 ew	-0,2 ew	-2,9 w	-4,5 w	1,6 w	:	:	:	0,4	0,5
** Offentlig gæld (% af BNP)	5)	70,1 ew	76,5 w	40,4 w	40,7 w	65,0 w	63,8 w	54,4 ew	52,9 ew	30,2 w	32,6 w	40,8 w	:	17,1 ew	:	79,5	77,5

Finansielle indikatorer	Bemærkning	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Årlig ændring i forbrugerpriser (%)	6)	2,9 w	0,5 w	2,3 d	0,7 d	1,8 w	1,7 w	2,0 d	1,9 d	16,3 d	15,2 d	1,4 w	0,6 w	1,1 w	2,7 w	1,8	1,4
**Privat gæld, konsolideret, i forhold til BNP (%)	7) 8) 9)	:	:	:	:	:	:	:	:	2,3 w	3,3 w	3,4 w	:	:	:	:	:
Samlet udlandsgæld, i forhold til BNP (%)	10)	164,7 s	:	73,0 s	72,7 ps	65,1 s	59,9 ps	62,5 sw	:	:	:	68,0 sw	:	:	:	:	:
Samlet gæld i udenlandsk valuta, i forhold til BNP (%)	11)	:	15 w	:	:	65 w	61 w	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Rente for udlån (et år), pr. år (%)	12) 13) 14) 15)	6,36 w	6,01 w	3,00 w	2,75 w	5,66 w	6,27 w	4,25 w	3,50 w	28,89 w	15,82 w	3,79 w	3,29 w	6,65 w	6,51 w	:	:
Rente for indlån (et år), pr. år (%)	12) 13) 16) 17) 18) 19)	0,56 w	0,40 w	0,15 w	0,15 w	0,73 w	0,49 w	1,75 w	1,00 w	22,31 w	14,56 w	0,05 w	0,06 w	1,31 w	1,46 w	:	:

Værdi af reserveaktiver (inklusive guld) (mio. EUR)	13) 20) 21)	1 049,8 w	1 366,8 w	2 867,1 w	3 262,6 w	3 399,0 w	3 359,6 w	11 261,8 w	13 378,5 w	78 770,5 w	94 413,6 w	5 944,1 w	6 441,1 w	769,3 w	863,7 w	:	:
Internationale reserver — ækvivalens i import måneder	13) 22)	4,0 sw	5,1 sw	4,4 sw	4,6 sw	7,0 sw	6,5 sw	5,3 sw	5,7 sw	4,5 sw	5,6 sw	7,3 sw	7,8 sw	2,4 sw	2,6 sw	:	:

Erhvervsliv	Bemærkning	Montenegro		Nordmakedonien		Albanien		Serbien		Tyrkiet		Bosnien-Hercegovina		Kosovo		EU-27	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Industriproduktionsindeks (2015 = 100)	27)	113,7	106,7	109,2	113,2	96,6 w	95,5 w	110,8	111,2	114,2	113,6	109,4	103,5	:	:	106,5	105,7

Infrastruktur	Bemærkning	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Jernbanenettets tæthed (strækninger i drift pr. 1 000 km ²)	28)	18,1 sw	:	26,9 s	26,9 s	11,6 sw	5,9 sw	42,5 sw	42,5 sw	13,2 ds	13,3 s	19,9 sw	19,9 sw	30,5 sw	30,5 sw	:	:
Motorvejsnet (kilometer)		0 zw	0 zw	287	335	:	:	963 w	781 w	2 842	3 060	198 w	208 w	119 w	137 w	:	:

Energi	Bemærkning	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Nettoenergiimport i forhold til BNP		4 s	4 s	6 s	7 ps	1 s	2 ps	5 s	5 s	2 s	1 s	5 s	5 s	6 s	6 s	2,9 s	2,6 s

Kilde: Eurostat og de statistiske myndigheder på Vestbalkan og i Tyrkiet

: = foreligger ikke

b = brud i serie

d = definition er forskellig

e = anslået værdi

p = foreløbig

s = skøn fra Eurostat

w = data, der leveres af og under den nationale statistikmyndigheds ansvar, og som offentliggøres "som de foreligger" og uden garanti med hensyn til deres kvalitet og overholdelse af EU's statistiske metodologi

z = ikke relevant og derfor lig med 0

Fodnoter:

- 1) Montenegro: Dataene vedrører antallet af ansatte i den offentlige sektor som andel af det samlede antal beskæftigede.
 - 2) Bosnien-Hercegovina: Den offentlige sektor omfatter hovedafdeling O, P og Q i NACE rev. 2, mens den private sektor omfatter andre NACE-hovedafdelinger.
 - 3) Montenegro: Brud i serien, da det tidligere kun var de ansatte, der besvarede dette spørgsmål; Siden 2018 har alle beskæftigede besvaret dette spørgsmål.
 - 4) Bosnien-Hercegovina: Nettoindtjening.
 - 5) Bosnien-Hercegovina: Ved årets slutning (31. december).
 - 6) Bosnien-Hercegovina: Forbrugerprisinfation
 - 7) Tyrkiet: Dataene omfatter gældsinstrumenter og lån.
 - 8) Bosnien-Hercegovina: Data for monetære finansielle institutioner.
 - 9) Bosnien-Hercegovina: BNP-data for 2017 er blevet anvendt.
 - 10) Serbien: Republikken Serbiens officielle udlandsgæld.
 - 11) Albanien: Udlandsgæld (herunder udenlandske direkte investeringer).
 - 12) Montenegro: Vægtet gennemsnitlig effektiv rente, udestående beløb, årligt.
 - 13) Nordmakedonien: Ved årets slutning (31. december).
 - 14) Albanien: Vægtet gennemsnitssats anvendt på nye 12-måneders lån i løbet af den pågældende måned, ved 12-måneders løbetid.
 - 15) Bosnien-Hercegovina: Satser for kortfristede lån i national valuta for ikkefinansielle selskaber (vægtet gennemsnit).
 - 16) Albanien: Indlånsrentesatserne er den vægtede gennemsnitlige sats for nye indlån godkendt i løbet af den pågældende måned, for 12 måneders løbetid.
 - 17) Tyrkiet: Gennemsnit af månedsdata. Facilitet for indlån på anfordring.
 - 18) Bosnien-Hercegovina: Satser for anfordringsindskud i national valuta for husholdninger (vægtet gennemsnit).
 - 19) Bosnien-Hercegovina: Data for december 2018.
 - 20) Tyrkiet: Gennemsnit af den vekselkurs, der er anvendt ved omregningen til euro.
 - 21) Bosnien-Hercegovina: Baseret på IMF's betalingsbalancemanual, sjette udgave.
 - 22) Albanien: Januar-september 2019.
 - 23) Tyrkiet: Baseret på BPM5.
 - 24) Bosnien-Hercegovina: Baseret på IMF's betalingsbalancemanual, Asset — Liability Approach.
 - 25) Bosnien-Hercegovina: Baseret på IMF's betalingsbalancemanual, sjette udgave og OECD's benchmarkdefinition af udenlandske direkte investeringer — 4. udgave.
 - 26) Tyrkiet: Gennemsnit af den vekselkurs, der er anvendt ved omregningen til euro.
- Baseret på BPM5.
- 27) Albanien: Aktivitet B_D

28) Serbien: Undervurderet, da tætheden er blevet beregnet i forhold til overfladearealet (herunder indre farvande) og ikke i forhold til landarealet.

Indekser ⁴	INDIKATORER FOR TREDJEPARTER VEDRØRENDE STATUS FOR DEMOKRATI, GOD REGERINGSFØRELSE OG RETSSTATSPRINCIPPET I KANDIDATLANDE OG POTENTIELLE KANDIDATLANDE ⁵ .						
	Albanien	Bosnien-Hercegovina	Kosovo	Nordmakedonien	Montenegro	Serbien	Tyrkiet
Nations in Transit 2021 — Democracy Scores, Freedom House https://freedomhouse.org/countries/nations-transit/scores	Samlet antal point 46/100 Status: overgangsordning eller hybridordning	Samlet antal point 39/100 Status: overgangsordning eller hybridordning	Samlet antal point 36/100 Status: overgangsordning eller hybridordning	Samlet antal point 47/100 Status: overgangsordning eller hybridordning	Samlet antal point 47/100 Status: overgangsordning eller hybridordning	Samlet antal point 48/100 Status: overgangsordning eller hybridordning	<i>Ikke relevant</i>
Freedom in the World 2021 — Global Freedom Scores, Freedom House https://freedomhouse.org/countries/freedom-world/scores	Samlet antal point 66/100 (2020: 67/100) Status: delvis frit (2020: delvis frit)	Samlet antal point 53/100 (2020: 53/100) Status: delvis frit (2020: delvis frit)	Samlet antal point 54/100 (2020: 56/100) Status: delvis frit (2020: delvis frit)	Samlet antal point 66/100 (2020: 63/100) Status: delvis frit (2020: delvis frit)	Samlet antal point 63/100 (2020: 62/100) Status: delvis frit (2020: delvis frit)	Samlet antal point 64/100 (2020: 66/100) Status: delvis frit (2020: delvis frit)	Samlet antal point 32/100 (2020: 32/100) Status: ikke frit (2020: ikke frit)
Democracy Index 2020, Economist Intelligence Unit (Economist Intelligence Unit) https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2020/	Pointtal: 6,08 (2019: 5,89) Placering: 71/167 (2019: 79/167) Type af regime: mangelfuldt demokrati (2019: Hybridordning)	Pointtal: 4,84 (2019: 4,86) Placering: 101/167 (2019: 102 =/167) Type af regime: hybridordning (2019: hybridordning)	<i>Ikke relevant</i>	Pointtal: 5,89 (2019: 5,97) Placering: 78/167 (2019: 77/167) Type af regime: hybridordning (2019: hybridordning)	Pointtal: 5,77 (2019: 5,65) Placering: 81/167 (2019: 84/167) Type af regime: hybridordning (2019: hybridordning)	Pointtal: 6,22 (2019: 6,41) Placering: 66/167 (2019: 66/167) Type af regime: mangelfuldt demokrati (2019: mangelfuldt demokrati)	Pointtal: 4,48 (2019: 4,09) Placering: 104/167 (2019: 110/167) Type af regime: hybridordning (2019: hybridordning)
Det internationale pressefrihedsindeks for 2021, Journalister uden Grænser https://rsf.org/en/ranking	Pointtal: 30,59 (2020: 30,25) Placering: 83/180 (2020: 84/180)	Pointtal: 28,34 (2020: 28,51) Placering: 58/180 (2020: 58/180)	Pointtal: 30,32 (2020: 29,33) Placering: 78/180 (2020: 70/180)	Pointtal: 31,67 (2020: 31,28) Placering: 90/180 (2020: 92/180)	Pointtal: 34,33 (2020: 33,83) Placering: 104/180 (2020: 105/180)	Pointtal: 32,03 (2020: 31,62) Placering: 93/180 (2020: 93/180)	Pointtal: 49,79 (2020: 50,02) Placering: 153/180 (2020: 154/180)
Retsstatsindeks 2020, World Justice Project https://worldjusticeproject.org/our-work/research-and-data/wjp-rule-law-index-2020	Pointtal: 0,50 (2019: 0,51) Placering: 78/128 (2019: 71/126)	Pointtal: 0,52 (2019: 0,53) Placering: 64/128 (2019: 60/126)	Pointtal: 0,54 (2019: ikke relevant) Placering: 54/128 (2019: ikke relevant)	Pointtal: 0,53 (2019: 0,54) Placering: 58/128 (2019: 56/126)	<i>Ikke relevant</i>	Pointtal: 0,50 (2019: 0,50) Placering: 75/128 (2019: 78/126)	Pointtal: 0,43 (2019: 0,42) Placering: 107/128 (2019: 109/126)
Worldwide Governance Indicators 2020 – Retsstaten Verdensbankgruppen https://info.worldbank.org/governance/wgi/	Retsstaten (percentilplacering): 40,87/100 (2019: 38,94/100)	Retsstaten (percentilplacering): 43,27/100 (2019: 46,63/100)	Retsstaten (percentilplacering): 38,94/100 (2019: 39,90/100)	Retsstaten (percentilplacering): 52,40/100 (2019: 46,15/100)	Retsstaten (percentilplacering): 55,29/100 (2019: 57,21/100)	Retsstaten (percentilplacering): 47,60/100 (2019: 50,00/100)	Retsstaten (percentilplacering): 40,38/100 (2019: 44,71/100)
Global Governance Indicators 2020 —	GE	GE	GE	GE	GE (percentilplacering):	GE (percentilplacering):	GE

⁴ Ikke alle kandidatlande og potentielle kandidatlande indgår i de ranglister og indekser for tredjeparter, der er anført i tabellen.

⁵ Tabellen viser tredjeparters seneste rangordning og/eller pointtal. Yderligere henvisning til data fra den foregående vurdering vises i parentes, hvis en sådan foreligger.

Regeringens effektivitet, Verdensbankgruppen https://info.worldbank.org/governance/wgi/	(percentilplacering): 48,08/100 (2019: 50,48/100)	(percentilplacering): 15,38/100 (2019: 28,85/100)	(percentilplacering): 40,87/100 (2019: 39,42/100)	(percentilplacering): 57,69/100 (2019: 52,40/100)	53,37/100 (2019: 58,65/100)	54,33/100 (2019: 53,37/100)	(percentilplacering): 52,40/100 (2019: 54,33/100)
Worldwide Governance Indicators 2020 — Bekæmpelse af korruption, Verdensbankgruppen http://info.worldbank.org/governance/wgi/	Percentilplacering: 31,73/100 (2019: 33,17/100)	Percentilplacering: 20,85/100 (2019: 30,29/100)	Percentilplacering: 36,54/100 (2019: 31,73/100)	Percentilplacering: 37,98/100 (2019: 38,94/100)	Percentilplacering: 56,25/100 (2019: 55,29/100)	Percentilplacering: 37,50/100 (2019: 37,02/100)	Percentilplacering: 44,23/100 (2019: 44,71/100)
Korrupsionsindeks 2020, Transparency International https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl	Pointtal: 36 (2019: 35) Placering: 104/180 (2019: 106/180)	Pointtal: 35 (2019: 36) Placering: 111/180 (2019: 101/180)	Pointtal: 36 (2019: 36) Placering: 104/180 (2019: 101/180)	Pointtal: 35 (2019: 35) Placering: 111/180 (2019: 106/180)	Pointtal: 45 (2019: 45) Placering: 67/180 (2019: 66/180)	Pointtal: 38 (2019: 39) Placering: 94/180 (2019: 91/180)	Pointtal: 40 (2019: 39) Placering: 86/180 (2019: 91/180)